

CULTURA

Vâlceană

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XVI • Nr. 215 • iulie 2024 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- MULȚUMIRE ȘI RECUNOȘTINȚĂ PENTRU DUMNEZEIEȘTI DARURI
† VARSANUFIE ..... pag. 1
- CANICULA
Al Florin ȚENE ..... pag. 2
- RÂMNICULUI MEU...
Ilie GORJAN ..... pag. 2
- TITU GEORGESCU, UN DESCHIZĂTOR DE DRUMURI
ÎN ISTORIOGRAFIA CONTEMPORANĂ ROMÂNEASCĂ
Gheorghe DUMITRAȘCU ..... pag. 3
- IDEALIZAREA ROMÂNIEI INTERBELICE (XVI)
Gh DUMITRAȘCU ..... pag. 3
- MIRCEA VLADU ȘI COSMIN PIELÉ: „CINE UITĂ,
NU MERITĂ...”, VOL.1 ȘI VOL. 2
Petre CICHIRDAN ..... pag. 4
- UN PROIECT PENTRU VIITORUL CULTURAL AL
RÂMNICULUI (V)
Gheorghe DEACONU ..... pag. 5
- ANA-CRISTINA MARGU ȘI „DILEMELE MORALE”
Mihai CĂLUGĂRIȚOIU ..... pag. 6
- DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE
Mihai MUSTĂȚEA ..... pag. 7
- DE VORBĂ CU FELIX SIMA
Ovidiu Cristian DINICĂ ..... pag. 8
- PREOȚI ORTODOCSI, ÎN NUMĂR DE 80, AFLAȚI ÎNCHIȘI
ÎN MAI 1947 LA MINISTERUL DE INTERNE...
Pr. Dr. Ioan DURĂ ..... pag. 9
- POSADA - 1330, ADEVĂRUL DE LĂNGĂ NOI
Mihai SPORIȘ ..... pag. 10
- TOTUL SE VINDE, TOTUL SE CUMPĂRĂ
Leontina RUS ..... pag. 10
- MĂNĂȘTIREA BISTRIȚA: TEZAUROUL CULTIC (V)
Arhim. Veniamin MICLE ..... pag. 11
- SENIORII VÂLCENI PREȚUIESC ISTORIA ȘI VALORILE
AUTENTICE
Gheorghe PANTELIMON ..... pag. 12
- FERICIREA, DULCE FERICIRE...
KIS Peter ..... pag. 12
- CASA CAPȘA - UN BRAND CARE STRĂBĂTE VEACURILE
Tanța TĂNĂSESCU ..... pag. 13
- ÎNTRU CREDINȚĂ ȘI JERTFELNICIE ORTODOXĂ
Zenovia ZAMFIR ..... pag. 13
- PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA
Biroul de Presă ..... pag. 14
- CASCADĂ DE EVENIMENTE CULTURALE LA
DRĂGĂȘANI, JUD. VÂLCEA
Ana VASILE ..... pag. 14
- NOAPTEA SE TREZEȘTE
Marinela BELU_CAPȘA ..... pag. 14
- ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI - COMPOZITORI - IULIE
Emil MANZUR ..... pag. 15
- O INVAZIE INTELIGENTĂ LA GALERIA PASAJ COZIA
Marius DRĂGHICI ..... pag. 16
- TRAIȘTA CU PLANTE MEDICINALE
Ana-Maria LAZĂR ..... pag. 16

MULȚUMIRE ȘI RECUNOȘTINȚĂ PENTRU DUMNEZEIEȘTI DARURI

Orice timp înveșmântat prin slujire de mi-reasma Duhului Sfânt este unul al plinirii și al înnoirii permanente, pentru că Duhul Sfânt este Cel Care lucrează în noi și ne întărește spre a înmulți darurile primite de la Dumnezeu.

Cunoașterea și exprimarea cu recunoștință a binelui pe care Duhul Sfânt îl revarsă în viața noastră este cea mai potrivită laudă pe care I-o putem aduce lui Dumnezeu și, amintindu-ne duhovnicește de Ziua Pogorării Duhului Sfânt a Anului Domnului 2014, când Bunul Dumnezeu a rânduit chemarea mea ca arhi-păstor al Sfintei Arhiepiscopii a Râmnicului, privim timpul acestor 10 ani de slujire în Eparhia Râmnicului ca pe o Cincizecime continuă, ca pe o permanentă aducere aminte de multele binefaceri ale lui Dum-nezeu față de Noi și față de toți părinții slujitori ai sfințelor altare, față de stareții, starețele, viețuitorii mănăstirilor și față de poporul binecredincios din acest spațiu binecuvântat al Olteniei de sub Munte.

Am așezat începutul slujirii Noastre în Arhiepiscopia Râmnicului sub semnul lucrării de întărire a Bisericii de aici ca Trup tainic al lui Hristos, rugându-ne împreună cu El: „Părinte Sfinte, într-un nume Te păzește-i pe cei pe care Mi i-ai dat, ca ei să fie una” (Ioan XVII, 11) și pentru ca, împreună, așa cum ne îndeamnă Apos-tolul Pavel, să ajungem la unitatea credinței și dreapta cunoaștere a lui Dumnezeu, al cărei izvor este parti-ciparea la viața dumnezeiască.

Urmând vrednicilor episcopi ai Râmnicului, slujitori ai Arhiepiscopului Celui Veșnic și ai oamenilor, care au păstorit pe cei încredințați cu dragoste părintească, în taina rugăciunii și a cuvintelor ziditoare de virtuose fapte, multe dintre provocările privitoare la împlinirea slujirii au fost risipite de cuvintele înveșnicite de către Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica care, atunci când a venit la Râmnic, un oraș ce fusese mistuit de incendiul din anul 1947, a spus: „Nu am venit ca să mă odihnesc în munca nimănui!”. Rugăciunile și cugetările sfinte i-au fost reazem și au devenit ajutor sfânt și pentru Noi, alături de vistieria de daruri a episcopilor grăitori ai înțelepciunii dumnezeiești: Damaschin Dascălu, Climent, Chesarie, Filaret, dar și al Ocrotitorului Spirital al Râmnicului, Sfântul Ierarh Antim Ivireanul, pentru care prioritară era căutarea împărăției lui Dum-nezeu, spunând în acest sens: „să nu ne luncăm cu firea spre lucrurile cele deșarte ale lumii, pentru că sunt toate trecătoare”.

De aceea, afirmând cu neodihnă că responsa-bilitatea episcopului nu poate fi limitată doar la hiro-tonirea slujitorilor Bisericii și la vestirea Cuvântului lui Dumnezeu, ci se extinde și la purtarea de grijă permanentă față de toți, pentru a-i ridica pe culmile

desăvârșirii, mângâindu-le suferințele și împlinindu-le idealurile duhovnicești, am temeluit misiunea Noastră pe cuvintele: „**Am venit să slujesc, nu să fiu slujit!**”, urmând Arhiepiscopului Celui Veșnic, Mântuitorul Hristos, Care „n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească” (Marcu X, 45), lucru adevărat și prin cuvintele: „Eu, în mijlocul vostru, sunt asemenea celui ce slujește” (Luca XXII, 27).

Am temeluit slujirea Noastră pe binecuvântarea și ajutorul lui Dumnezeu, Care M-a chemat la această înaltă slujire, și am căutat să o împlinesc, privind-o dintru început ca pe o lucrare sfântă, în care, cu adevărat, trebuie să devenim chip al Mântuitorului Hristos, împlinind poruncile lui Dumnezeu și făptuind cele bineplăcute Lui. Urmând calea rugăciunii și a privegherii, după cum Însuși Domnul ne-a poruncit: „Privegheați și vă rugați” (Matei XXV, 13”, am sta-tornicit, după pravila Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, ca în sfințele mănăstiri să fie reluată rânduiala privegherii de toată noaptea, adevărată cale care desăvârșește urcușul duhovnicesc al monahilor și al credincioșilor, de la întunericul păcatului la lumina viețuirii sfinte, spre a dobândi o mai mare părtășie la „viața lui Dumnezeu”. Pentru aceasta, îndemnul Nostru permanent a fost acela de a ne feri de risipirea vieții printre lucrurile deșarte și a căuta unirea minții cu Dumnezeu în rugăciune, pentru ca apoi, unind gândurile bune cu faptele alese, să transformăm viața și întregul spațiu într-un adevărat chivot al sfințeniei.

Plecarea genunchilor și înălțarea minții înaintea dumnezeieștii măreții a slavei de nepătruns a înrăurit dragostea de a fi reluată viața duhovnicescă în multe dintre așezămintele monahale care au fost vitregite în trecutul veac, apoi în cea față de sfințele locașuri și așezămintele monahale din întreaga Eparhie care, alături de Catedrala Arhiepiscopală și Paraclisul „Sfântul Grigorie Teologul”, au fost înveșmântate în frumusețea cea dintâi. Frumuseții arhitecturale și pic-turale ale acestora s-a alăturat și o vistierie de comori duhovnicești prin așezarea unor copii ale icoanelor făcătoare de minuni ale Maicii Domnului din Sfântul Munte Athos și făurirea de noi racle de argint pentru pururea rugătorii sfinți: Calinic de la Cernica, Grigorie Decapolitul, Antonie de la Iezer, Daniil și Misail de la Turnu, Neofit și Meletie de la Stânișoara, apoi pen-tru ale de Dumnezeu iubitorilor sfinți ale căror sfințe moaște sunt așezate spre cinstire și închinare, ocrotind deopotrivă obștile monahale și pelerinii de pre-tutindeni.

Slujirea lui Dumnezeu descoperă taina rodirii duhovnicești, însă a așezat noian de bucurie atunci când sfinții au adunat în comuniune și slujire păstorii

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii
Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA Ars Mundi
• CULTURA vâlceană • POVEȘTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

Bisericii și se cuvine să arătăm recunoștința Noastră Preafericitului Părinte Patriarh Daniel care a fost prezent în Arhiepiscopia Râmnicului în cadrul celor trei vizite canonice, fiind însoțit de ierarhi din țară și străinătate. Apoi, mulțumirea Noastră se îndreaptă către Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Mitropolitul Olteniei, cel care a stăruit și a propus Sfântului Sinod alegerea Noastră în această demnitate și, de asemenea, cel care veghează „cu timp și fără timp” asupra bunei orânduiri a Bisericii lui Dumnezeu din întreaga Oltenie, împărțându-și, de fiecare dată, bucuria slujirii la sărbătorile Eparhiei Râmnicului și încredințându-i pe toți fiii duhovnicești despre darurile sfințitoare pe care Arhierul cel Veșnic le revarsă în viețile acelor care slujesc lui Dumnezeu cu credință și jertfelnicie.

Slujirea este, așadar, semn al iubirii lui Dumnezeu, este licărul de lumină și de sfințenie care înnoiește viața noastră și o armonizează întru totul, trupește și sufletește, o armonizează cu spațiul și timpul pe care ni le oferă Dumnezeu, încât acestea sunt pătrunse, la rândul lor, de o frumusețe estetică și duhovnicească, care este legată, în cel mai profund sens, de înțeleșurile nevăzute ascunse în creația lui Dumnezeu. Dobândirea frumuseții rămâne rod al hărniciei, a bunătății și a jertfelniciei și Ne-am bucurat duhovnicești ori de câte cuvântul și fapta Noastră s-au așezat în acești 10 ani în inimile plămădite cu dumnezeiești virtuți ale monahilor, monahiilor, preoților și credincioșilor din parohii, ale oamenilor de bine de aproape și de departe, care au înțeles că ne revine tuturor și fiecăruia în parte datoria de a sluji lui Dumnezeu și semenilor.

Mulțumesc, de asemenea, preoților, monahilor și tuturor credincioșilor care m-au însoțit în rugăciune, păzind hotarele dreptei credințe și ale viețuirii creștinești în această străveche eparhie.

Acești ani au fost unii în care am arătat și recunoștința față de sfinții ocrotitori, ale căror chipuri, alături de cele ale patriarhilor și mitropoliților care au văzut lumina zilei în acest spațiu binecuvântat al

Olteniei de sub Munte, și, bineînțeles, alături de cel al Lucefărului poeziei românești, dau mărturie asupra unor strălucite înfăptuiri din trecut și, totodată, oferind spiritualității și culturii deschiderea spre eternitate.

În crugul vremii, activitatea duhovnicească, ca bogăție tainică a vieții, a inspirat o frumoasă și bogată cultură care exprimă și manifestă capacitatea creatoare a omului. Cultura are o și profundă dimensiune morală și religioasă, încât am dorit ca lumina acesteia să strălucească în misiunea de împărțire a adevăratelor valori, fapt pentru care adresăm gânduri de recunoștință academicienilor, profesorilor universitari, actorilor și tuturor oamenilor de cultură care, cu o nobilă perseverență și dragoste față de Dumnezeu, au venit în ținutul Vâlciei și au participat la simpozioane, conferințe, spectacole de teatru și poezie. Multe dintre aceste proiecte s-au concretizat în valoroase proiecte editoriale, volume, reviste, broșuri misionare, CD-uri și DVD-uri, care oferă un real sprijin lucrării pe care o desfășurăm din dragoste pentru frumos și pentru oglindirea frumuseților cerești, ca manifestare a vocației creatoare.

De aceea, exprimarea bucuriei duhovnicești reprezintă mărturisirea comuniunii și a conlucrării care statornicește în inima Noastră prezența și ajutorul lui Dumnezeu și al sfinților ocrotitori ai Arhiepiscopiei Râmnicului în înființarea și organizarea unor așezăminte duhovnicești și culturale, ori social-filantropice, ca o continuare a slujirii Bisericii în comunitate prin activități concrete de ajutorare și mulțumim tuturor acelor care s-au alăturat demersului Nostru de a reconstrui case pentru sinistrați, de a organiza cantinele sociale și de a oferi mângâiere celor aflați în suferință, bătrânilor și copiilor din centrele de îngrijire.

Alese mulțumiri dorim să adresăm și Preasfințitul Părinte Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei, pentru cuvintele înălțătoare pe care Ni le-a împărțit astăzi, arătând continua și generoasă revărsare a darurilor lui Dumnezeu în Arhiepiscopia Râmnicului.

Mulțumiri adresăm și Preasfințitului Părinte Timo-

tei, Episcopul Spaniei și Portugaliei, a cărui prietenie ne bucură în chip deosebit, cât și Preasfințitului Părinte David Hagopian, Episcopul Bisericii Armene din România.

Preasfințitul Părinte Andrei a vorbit despre chipurile rodirilor spirituale din acești 10 ani, iar pentru acestea dorim să exprimăm recunoștința și mulțumirea Noastră pentru frumoasa conlucrare atât cu autoritățile de Stat și, în acest sens, dorim să mulțumim domnului ministru Secretar de Stat Ciprian Vasile Olinici pentru cuvântul plin de înțelepciune care ne încurajează să continuăm misiunea întru care am fost chemați, cât și pentru sprijinul Guvernului României și al Secretariatului de Stat pentru Culte ce a fost oferit Centrului Eparhial, mănăstirilor și parohiilor în vederea susținerii lucrărilor de construire a unor noi biserici, precum și de restaurare a celorlalte. Această conlucrare oferă posibilitatea multor locașuri de cult să fie înveșmântate în frumusețea ce le-a fost conferită de către ctitori.

Lucrarea de înnoire se înfăptuiește, desigur, prin conlucrarea slujitorilor sfințelor altare, a monahilor, monahiilor și a credincioșilor acestei Eparhii, a autorităților locale și a multor oameni de bine care, au devenit făclii aprinse ce încălzesc inimile credincioșilor, făcându-se împreună-lucrători în vestirea Evangheliei, după cum mărturisește însăși cântarea Bisericii: „Pe toate le dă Duhul Sfânt: izvorăște proorocii, sfințește pe preoți, pe cei necărturari i-a învățat înțelepciune, pe pescari teologi i-a arătat și toată rânduiala Bisericii o plinește”.

De aceea, la fel ca acum 10 ani, ca o înnoire a legământului și a slujirii în care am fost chemat în acea zi a Praznicului Cincizecimii, Mă încredințez din nou, rugăciunilor voastre, ale tuturor, cei ce „sunteți pecetea apostoliei mele întru Domnul” și fii ai lui Dumnezeu răscumpărați prin har, așa încât, după cum spune Sfântul Apostol Pavel, „darul acesta făcut nouă, prin rugăciunea multora, să ne fie prilej de mulțumire adusă de către mulți, pentru noi” (II Corinteni I, 11).

† VARSANUFIE

Arhiepiscopul Râmnicului

CANICULA

Al. Florin ȚENE

În vara aceea juca căldura în aer. Se uscăse pământul că puteai să bagi mâna până în cot în crăpătura lui. Mărin, de cum se scula de dimineața, la al doilea cântat al cocoșului, ieșea în prispa casei și cu mâna streșină la ochi, căuta pe cer o scamă de nor, care să aducă ploaia. Degeaba veniseră paparudele cu cântecele și farmecele lor, peste care au aruncat cu zgârcenie apă, să mai rămână și pentru vite. Ploaia, tot nu venea.

-Fă, Lenuță! Auzi, fă?

-Ce Mărine? A întreat Leana, care deretica prin bucătăria de vară de lângă pățul.

-Nici azi nu plouă!

-Ce ne facem Mărine, că au secat și fântânile!

-Măine pun boi la jug și putina de 50 de vedre și mă duc la delul Mare, la "Izvorul lui Năiță", și iau apă.

-Ce avem azi ne ajunge?

-Ne ajunge! Cu zgârcenie...ne ajunge!

-Dacă zici...

Marin a intrat în magazie și-a luat sapa, mergând apoi în grădina de zarzavat pentru a prăși roșiile și varza. "O prașilă e cât o udare!", și-a zis Marin, după ce, săpase un rând de varză.

Spre amiază, înainte de prânz, Marin și-a pus sapa în magazie, intrând în prispa, a băut o ulică de pământ cu apă, luată din găleata pusă la umbră. Și-a șters gura cu măneca cămășii, în timp ce cobora cele trei trepte ale prispei.

-Lenuță! Lenuță! Fa! Mă auzi?

-Te aud! Te-aud! I-a răspuns Lenuța din bucătăria de vară unde mesteca într-un tuci mălaiul pentru mămăliga de prânz.

-Iau pe Steluța și mă duc să mă răcoresc până la Olt!

-Să nu întârzi, că pun masa!

-Nu! I-a răspuns Mărin, scoțind iapa din grajdul răcoros, mirosind a fân și baligă.

Fără să-i mai pună șaua, decât zăbalele și frâul, a încălecat-o voiniceșe și mângâind-o părintește pe crupă, Steluța a luat-o la trap pe poteca dintre grădină și câmpul cu grâu îngălbenit.

Lenuța a ieșit din bucătărie, ștergându-și mâinile pe sortul înflorat, privindu-l cum este înghițit de distanță.

Timpul a trecut, fără să-și dea seama Lenuța. Aranjând prânzul pe masa rotundă, scundă cu trei picioare, la umbra nucului din ogradă, răsturnând mămăliga pe un un "fund" de lemn, pe care a tăiat-o cu o ață.

În timp ce găinile cotcodăceau în curtea lor, anunțând că ouaseră, atunci și-a dat seama că bărbatu-său a întârziat de la masă.

S-a dus până în grădina de zarzavat să vadă dacă vine. În zare a văzut-o pe Steluța întorcându-se singură.

-Nu mă lăsa Doamne! Și-a zis, frisonată de un gând rău.

A alergat ca nebuna în întâmpinarea calului. Acesta venea cu capul în jos, parcă ar fi dorit să spună ceea ce văzuse.

Lenuța, disperată, l-a luat de hățuri, l-a întors și sărind pe el, încălecat-o voiniceșe, a pornit în galop spre râu.

Ajunsă, a văzut hainele albe ale lui Marin lângă o tufă, iar râul clipocind povestea lui de veacuri.

-Marine! Marine! A strigat disperată Lenuța. Doar ecoul i-a răspuns și nechezatul Steluței.

-Ine...ine! Ne...ne...e...e!

ZIUA IMNULUI NAȚIONAL

ILIE GORJAN

RÂMNICULUI MEU...

Noi, acestui oraș îi mai spunem poveste,
E-al nostru, îl știm, îl iubim și ne este,
Noi îi mai spunem miracolul ce ni s-a dat,
Numele lui, ca un dor, peste tot s-a aflat.

Îl avem de când Mircea i-a dat însemnare,
Să se știe că seamăn pe lume nu are,
Să se mai știe că ni-i leagăn celest,
Unde somnul ni-i dulce și traiul onest.

Un cântec în Zăvoiu cel mult lăudat
În mijlocul verii, cu glorie, aici s-a cântat,
A fost un cânt al redeșteptării depline,
Pe suflet înscris, pe steag, pe destine.

E-n noi acest Râmnic, pe inimi înscris,
Îl simțim ca pe-un alb și nou paradis,
Îl vedem ca pe-o carte în visele noastre,
În care și Oltul se află cu unde albastre.

TITU GEORGESCU, UN DESCHIZĂTOR DE DRUMURI ÎN ISTORIOGRAFIA CONTEMPORANĂ ROMÂNEASCĂ

Gheorghe DUMITRAȘCU

Profesorul universitar dr. docent Titu Georgescu, la cei 95 de ani de la naștere și 20 de ani de când a plecat dintre noi, rămâne o personalitate bine cunoscută și apreciată în mediul academic și universitar, cât și în viața publică românească. A fost remarcat ca un distins istoric, dascăl și cercetător științific care s-a implicat în întreaga sa viață în promovarea istoriei și culturii românești, cu performanțe deosebite în conducerea unor instituții de învățământ, cercetare și cultură.

La acest moment evocator avem posibilitatea să remarcăm câteva din aspectele punctuale care vorbesc convingător despre modul cum istoricul Titu Georgescu s-a raportat, pe parcursul anilor, cu precădere, la evenimente istorice și personalități, la inițiativele sale durabile pentru istoria națională.

În scrierile sale, profesorul Titu Georgescu a privit istoria românilor în conceptul modern integrator al istoriei europene, reliefând mari evenimente și personalități de seamă românești cu contribuții pe măsură la progresul procesului democratic, al relațiilor dintre statele europene. Profesorul nu și-a propus să înfrumusețeze istoria, nici să o prezinte într-o altă lumină decât cea reală.

Tânăr și entuziast a fost unul dintre puținii cercetători care, în decembrie 1954, la doar 25 de ani, era secretar științific, la Școala Superioară de Științe Sociale, funcție extrem de importantă pentru „frontul istoric din România” în acea vreme. S-a străduit să lărgescă aria tematică a programelor de cercetare a istoriei naționale, care să nu se limiteze doar la mișcarea muncitorească; a urmărit, în principal, ca aceasta, inclusiv istoria P.C.R., să fie încadrată în ansamblul general al istoriei naționale pentru corectarea unor neadevaruri, falsuri, etichetări din storiografia comunistă. În acest spirit a publicat cărțile: „Nicolae Iorga împotriva hitlerismului”(1966) – una din primele lucrări despre marele istoric apărută după 1948; „Intellectualii antifasciști în publicistica românească”(1967); „Mărturiile franceze despre - 1848 în Țările Române”(1967); „Ctitori ai învățământului românesc” și altele.

Pentru a fi cunoscute de o masă mai mare de oameni date despre evenimente și personalități istorice, a inițiat și fondat revista lunară „Magazin istoric”(1967) și colecțiile „Mica bibliotecă de istorie” și „Evocări”; a condus revista „Anale de istorie”(1967-1970) și mai ales, a scris numeroase studii și lucrări de istorie (35). A inițiat dezbateri asupra unor probleme controversate ale istoriei, viziuni științifice, a promovat dialogul într-o perioadă în care publicul era numai „ascultător”.

Dincolo de opera scrisă, ceea ce îl personalizează în istoriografia românească este faptul – recunoscut și de specialiști, că este un deschizător de drumuri, în

interpretarea istoriei contemporane a românilor, și extrem de receptiv la ideile noi, eliberate de dogmatism și sovietism modelele anilor '50. A promovat aceste deschideri nu numai de la catedră dar și în funcțiile îndeplinite în conducerea Universității din București (prorector) și a celei din Craiova (rector 1971-1976).

A fost unul din promotorii istoriografiei naționale și a ruperii cu perioada stalinistă. A susținut și a obținut înlocuirea cursului de Istoria Partidului Comunist al Uniunii Sovietice – care se preda la facultățile de istorie și filosofie, cu cel intitulat Istoria Partidului Comunist Român, iar din anul 1973 a început să militeze ca în locul acestuia să se introducă Istoria patriei și a partidului, ca, în final, în 1976, această strategie să dea roade și să apară cursul, apoi volumul „Probleme fundamentale ale istoriei României”, care se ținea la toate facultățile și apăruse și în librării. În mod cert Titu Georgescu a trăit momente de reală satisfacție, atunci când o idee, pentru care s-a zbatut ani în șir, a devenit realitate și toți studenții, cercetătorii și publicul larg, aveau la dispoziție – pentru prima dată – o carte privind Istoria României. Evident, pe parcursul acestui sinuos drum, profesorul a suferit multe privațiuni, de la umilințe la destituiri, din cauza unor conservatori formați la Moscova, cu funcții înalte în partid și în stat, care nu se despărteau de vechile dogme „antiromânești”.

Cu toate acestea nu a abdicat niciodată de la „misiunea de istoric”, străduindu-se să fie lumină pentru un lung șir de promoții de studenți și pentru cititorii într-o cunoaștere evenimentelor și valorilor autentice. Pe un fond de blamări și etichetări false, cuprinse în documentele partidului defunct, profesorul și cercetătorul Titu Georgescu a evidențiat rolul major al partidelor istorice în construcția României moderne, a preamărit Marea Unire, rolul personalităților în istorie și a subliniat mereu dezvoltarea „prin noi înșine” a României interbelice în timpul aplicării doctrinei liberale. Toate acestea le-a făcut sub „scutul” unor citate din Ceaușescu, care îi apăra pe mulți istorici preocupați să scrie o istorie adevărată.

În acest context se înscrie și una dintre marile realizări ale profesorului pe tărâmul istoric fiind principalul om în pregătirea și organizarea Congresului Internațional de Științe Istoric, ținut în august 1980 la București, cu o participare - unică la acea vreme, de 1240 de delegați de pe întreg mapamondul. Titu Georgescu a avut o contribuție majoră la reușita acestui Congres, cea mai mare și prestigioasă reuniune internațională a istoricilor organizată vreodată în România.

În opera profesorului se citește și altceva, dincolo de ce a lăsat publicat, anume: întemeierea de instituții, universități, facultăți, reviste, serii de documente, societăți și asociații cultural-științifice. El s-a dovedit a fi un spirit de frondă față de anchiloza vremurilor în lupta pentru adevărul istoric.

(Continuare în pag. 6)

Elena Georgescu la comemorarea lui Titu Georgescu (2010)

IDEALIZAREA ROMÂNIEI INTERBELICE

(XVI)

ABANDONAREA REGIMULUI DEMOCRATIC ROMÂNESC INTERBELIC

Gh DUMITRAȘCU

Concluzii

(...)

Privit în ansamblu, regimul democratic interbelic nu poate fi contestat. În esența lui a fost pozitiv și a mers pe un drum pe care excesele nu au fost dominante, raportându-ne, evident, la ce se întâmpla cu democrația pe întregul continent. În fond, toate realizările României din perioada interbelică sunt legate de acest regim democratic, cu toate ascensiunile și declinurile parcurse. În numai două decenii România a recuperat o bună parte din distanța care o despărțea de statele dezvoltate ale Europei, chiar dacă

în evaluările înregistrate ocupa unele locuri modeste. În unele domenii, cum au fost învățământul, știința, performanțele tehnice - România se afla efectiv în apropierea sau la nivelul standardelor europene.

Prăbușirea democrației românești s-a datorat și celor care urmăreau să compromită regimul democratic și să pregătească terenul pentru instaurarea unui regim autoritar – adică factorul intern - aceștia au căutat și, în bună măsură au reușit, să speculeze nemulțumirile (firești) sau credibilitatea unor cetățeni, să creeze o stare de spirit ostilă partidelor politice. În marea metamorfoză internă, contextul internațional – ascensiunea forțelor de extremă dreaptă pe continentul european – a favorizat această evoluție și în România. Practic, atitudinea factorilor politici de de-

cizie, discrepanța dintre vorbe și fapte, politica guvernelor care au făcut ca statul să fie receptat de mulți cetățeni ca un colector de taxe și impozite (deci un agresor financiar), permanenta dispută între partidele politice, care se contestau reciproc derutând populația, au discreditat regimul democratic pluriparidist permițând lui Carol al II-lea ca, la începutul anului 1938, să apară în postura de „salvator” al statului, al ordinii și al liniștii interne¹.

O mare parte din documentele de epocă ne confirmă că evoluțiile de după dictatura regală i-au îndepărtat tot mai mult pe români de politică, de actorii care guvernau pentru propriul interes personal și de partid, care frustrau interesele țării. Poporul nu mai conta ca forță electorală iar destinul său se afla în mâna celor de la vârful puterii, iar această stare de spirit avea să se perpetueze, timp de șapte decenii, cu consecințe nefericite pentru o mare parte dintre români, până și astăzi...

¹Academia Română, Istoria Românilor vol. VIII, România Întregită (1918-1940), Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 389-390.

MIRCEA VLADU ȘI COSMIN PIELE: „CINE UITĂ, NU MERITĂ (BLESTEMUL GENERALILOR ROMÂNI EXTERMINAȚI ÎN TEMNIȚILE COMUNISTE, ÎN PERIOADA 1944 - 1964)” VOL. 1 ȘI VOL. 2

Petre CICHIRDAN

Cărți lansate la Arhiepiscopia Râmnicu Vâlcea, vineri 31 mai 2024, două volume, Editura Academiei Forțelor Terestre Nicolae Bălcescu, Sibiu, 2023... în prezența dlui General Mircea Vladu; o carte apărută avându-l ca referend științific pe prof. univ. dr. Sorin Pânzariu, care semnează și Prefața, coautor fiind Cosmin Piele.

Permiteți-ne ca înaintea analizei, prezentării acestor cărți să facem o mică incursiune în evenimentul la care am asistat în cursul dimineții, astăzi 07 iulie 2024 la Biserica cu hramul Acoperământul Maicii Domnului și Sfinții români din Râmnicu Vâlcea unde a avut loc *prețuirea peste an* a sfinților români, care are loc la două săptămâni după Pogorârea Sfântului Duh, o slujbă la care Liga Femeilor Creștin Ortodoxe l-a invitat să țină un cuvânt *de prețuire* pe tânărul scriitor, poet și istoric, Ionuț Țene de la Cluj Napoca; iată, un tânăr care conduce și Biroul de Învățământ, Cultură, Culte și Sport din cadrul Primăriei din municipiul de pe Someșul Mic. La eveniment, după cuvenita liturghie, s-a perorat, părinte paroh și invitat, extrem de civilizată împotriva celor care au ucis sute de civili, mari personalități ale culturii române în „pușcăriile comuniste”... Barbari, tirani politicienilor '45-'47. Crime ordinare, fără precedent, așa cum striga răspicat, aproape în versuri, Ionuț Țene!... teribilul copil, urmaș al scriitorului Al Florin Țene!... „Crime împotriva lui Iisus Christos, acum, în postbelic imediat, după 2000 de ani! Crime împotriva lui Dumnezeu, crime mai mult decât crime împotriva oamenilor nepătați moral și cu credință în suflet...”

*

Episodul de mai sus se referă la Sfinții români, foștii deținuți politici, mari oameni de cultură și știință, preoți, care s-au opus instalării comunismului stalinist în Regatul României. Însă, și mai trist, iată, că, după ce și-au apărat țara, și-au respectat poporul, și-au respectat jurământul militar privind apărarea țării, elita armatei române a fost decimată, omorâtă, cum ne demonstrează cei doi autori, Generalul Mircea Vladu și Cosmin Piele în aceleași pușcării ca ale foștilor deținuți politici fără nici o șansă de a beneficia de o minimă apărare. Faimoasa Armată Română care după Primul Război Mondial, la cererea câștigătorilor acestui război, înfingea opinca românească pe turla parlamentului maghiar de la Budapesta aducând ordinea pe continentul european. Noii criminali, cei care au vrut să-l răzbune pe Béla Kun, aliați cu cei sovietici-staliniști în câțiva ani, după 1945 i-au exterminat pe generalii Armatei Române care au strălucit pe frontul de răzărit din al Doilea Război Mondial... toți acuzați de crime de război, toți criminali de război! Ce vremuri, ce perioadă!? (*O perioadă fără venituri/ Și de ascuns prin tușuri!* pentru evacuarea din martie 1944 din Basarabia și Bucovina de nord...) Trebuie să comentăm de la început situația creată în România în anul 1944, după ce armata sovietică a ocupat Transnistria și se pregătea să ocupe Basarabia.

Mareșalul a ordonat evacuarea în martie '44 pentru a-i salva pe românii basarabeni. Nu se gândea că peste câteva luni armata roșie va defila ca învingătoare în capitala României. Imediat după 23 august, o zi de rușine pentru români, ostașii români care erau pe front au fost făcuți prizonieri și trimiși la muncă în minele din Dombas. Oamenii nevinovați, unii militari în termen trimiși să-și apere țara pe teritoriul țării lor. Socrul meu a scăpat din acest prizonierat fiindcă știa să repare pantofi... Leca Morariu, în luna mai, iunie 1944, îi înjura pe americani că bombardează Bucureștiul, și alte teritorii românești înclinând războiul în favoarea sovieticilor... și nota în jurnalul său 1944-1949 (Leca era fostul decan al Universității din Cernăuți, evacuat la Râmnic) că România duce un război sfânt împotriva sovieticilor... Iar Ștefan Dumitrescu, scriitorul vâlcean din Tulcea, a scris în anul 2000 piesa de teatru *Caragiale se pupă cu Stalin* în care arată cum armata roșie a cucerit aceste țări satelit din estul Europei prin intermediul cozilor de topor... Așa este, România nu trebuia să mai aibă nici un ofițer de grad superior, în viață! Vă dați seama la ce rușine a fost pusă țara noastră, încât să-și decapiteze elita militară, și armata, cu mâna ei și nu cu mâna celor care au hotărât asta? Românii au greșit în august 1944, și mai apoi au greșit în 1989, în ambele cazuri datorită pluralismului politic înșelător, fals, moștenit de la guvernatorul roman care și-a spălat mâinile după ce Caiafa și ai săi au cerut moartea lui Iisus... Amestecul politicului în treburile justiției au făcut posibile aceste atrocități. Altă cauză asupra criminalității nu există. Uciderea generalilor, aplicarea torturilor, armatei României care au condus operațiunile pe frontul de răzărit, și a foștilor deținuți politici, este cea mai odioasă crimă pusă în sarcina justiției românești, în sarcina unui popor amețit de politicieni, capabil de atâta dispreț, și care a dat atâția judecători și organe de represiune (miliție, securitate și... uniuni de creație! entități înființate la noi în 1949, în același timp). Mai aflăm din lectura prefeței că „mai mult de 100 de generali români au fost arestați, judecați, condamnați la pedepse capitale sau la mai mulți ani de temniță grea... acestora li s-au înscenat procese bazate pe probe falsificate și au fost aruncați în odioasele temnițe comuniste, unde cei mai mulți dintre ei au fost exterminați la sugestia ocupantului sovietic, din cauza regimului execrabil de detenție la care au fost supuși... Nu numai generalii au fost victimele noului regim pus la putere cu tancurile sovietice, ci și militarii din toate categoriile, care nu au acceptat politizarea (subl. noastră) armatei...”

Cartea generalului Vlad (dânsul ne-a dat autograful, și îi mulțumim) se compune din două volume, primul (5 capitole) prezintă personalitățile, generali și oameni politici, dispărute în crunta teroare a primilor ani postbelici. O adevărată gâtuire a statului român... generalii și coloneii: Constantin Sănătescu, Dumitru Dămăceanu, Gheorghe Mihail, Aurel Aldea, Mihail Racoviță, Constantin Vasiliu-Rășcanu, Iosif Teodorescu, Constantin Anton, Traian Udriski... Aceștia au participat la evenimentul de la 23 august, când armata a fost decapitată din interior, prin arestarea Mareșalului Ion Antonescu și mai apoi uciderea sa! Iată suntem la a câta generație și încă supărăm

elita lumii, dacă vorbim de bine pe Mareșal... permanent și în derizoriu asociat cu fascismul italian și german. Să mă scuze păzitorii de perle ale gurii, dacă am să spun, ca unul născut după 1950, educat până în 1960 și cu bacalaureat luat în 1970; pionier și utecist și liber ca pasărea cerului să fi făcut tot ce mi-am dorit!, că toată elita românească din interbelic și mai apoi răspândită în lume (noroc cu domniile lor-în veșnicie) s-a format în spiritul legionarismului și socialist-comunismului, um-brind tot ce era mai bun în lume în secolul XX! ...Isa-ia, proroocul din sec. VII (î. e. n.) a stabilit aceste lucruri... Pământul va fi dominat de comunismul religios. ... Tot în această grupă a celor decapitați în urma evenimentelor din 23 august sunt menționați diplomații și oamenii politici: Ioan Mocsony-Stârcea, Grigore Niculescu-Buzești, Camil Demetrescu, Victor Rădulescu-Pogoneanu, Iuliu Maniu, Constantin I. C. Brătianu, Ion Mihalache, Lucrețiu Pătrășcanu, Emil Bodnăraș, Constantin Titel Petrescu, Constantin Pârvulescu, Ioan Hudiță, Mihail Romniceanu, Ștefan Voitec, Corneliu Coposu, Barbu Știrbei și alții... În volumul 2, spune în continuare Sorin Pânzariu, nescris la data când a scris prefața, „se vor prezenta aspecte vizând exterminarea altor generali români, în cadrul altor penitenciare comuniste de tristă amintire: Capul Midia, Făgăraș, Râmnicu Sărat, Pitești, Botoșani, Galați, Gherla, Târgu Ocna, Ocnele Mari și Dej.” Cititorul trebuie să cunoască faptele de vitejie ale ostașilor români în lupta lor comună cu ostașii germani, pe frontul de răzărit, dar și pe cele pentru care tragem ponoase și în ziua de azi legate de holocaust. Cartea le prezintă pe toate și cu bune și cu rele atunci când descrie fiecare personaj în parte. Noi nu subliniem cititorilor decât cazul Generalului corpului de armată Iosif Iacobici, din volumul 1, cap. 2.7, din al cărui raport (*Raportul lui Iacobici către Cabinetul Militar din 23 octombrie 1941*, citat în lucrarea „Holocaustul în România”) reiese, la pagina 73, „execuția imediată a 10.000 de evrei arestați în prealabil”. Cartea celor doi autori, Mircea Vladu și Cosmin Piele, „Cine uită, nu merită...”, o carte de colecție, una care lămurește multe dintre problemele care au frământat românul după august 1944...

Imaginile de mai jos sunt realizate de Intol Press și sunt luate de la ședința de lansare a cărții Generalului Mircea Vladu desfășurată în Sala Gherasim Arhiepiscopul din cadrul Arhiepiscopiei în prezența Preotului consilier Constantin Olariu.

*

Stimați cititori, dacă vreți să înțelegeți și mai bine ce a însemnat pentru români aceste „pușcării comuniste” căutați și citiți cărțile scriitorului Vasile Gavrilescu - colo-salele sale cărți - și veți înțelege mai bine ce s-a petrecut în România în postbelic românesc... Împreună cu Nușa Gavrilescu acesta se află înmormântat la biserica Parohiei Urșani a părintelui dr. Constantin Mănescu...

UN PROIECT PENTRU VIITORUL CULTURAL AL RÂMNICULUI (V)

Gheorghe DEACONU

În această frescă a Râmnicului contemporan (cu limite incerte de periodizare), actualitatea recentă și imediată este anemic reprezentată, detașându-se pregnant doar „viziunea” autorizată a memorialistului Sorin Zamfirescu, edilul Râmnicului din ultimii ani, 90, autorul volumului *Rememorări cu gust de pelin (II) – Mărturisirile unui politician „pârât”* (Edit. Fântâna lui Manole, 2020), ale cărui inițiative edilitare (inclusiv cele etichetate drept „utopii”) mă îndreptătesc să-l apreciez drept cel mai receptiv primar vâlcean postdecembrist la dezideratul promovării identității și personalității culturale a urbei noastre. Dacă „viziunea” (= strategia) sa (care este și o pleoară pentru viitorul unui „oraș civilizată”) ar fi fost continuată și dezvoltată de succesorii săi, astăzi am putea vorbi despre un alt Râmnic (inclusiv cultural).

Mă așteptam ca, în evocarea (și evaluarea) peisajului cultural al Râmnicului cultural actual, momentul 1999 – al alegerii Sfântului Antim, episcopul cărturar al Râmnicului din primul deceniu al secolului XVIII, ca ocrotitor spiritual al Râmnicului, marcând, totodată, o „pax magna” între cele două puteri seculare ale urbei, Biserica și Cetatea – să beneficieze de atenția cuvenită. În opinia mea (martor și părtaș la eveniment), acest act reprezintă un **moment revoluționar** în istoria contemporană a Râmnicului, consfințind închiderea definitivă a „parantezei” de aproape o jumătate de veac de ateism, repararea „fracturii” dintre Credință și Cultură. El a așezat, pe baza acumulărilor din anii 90, a „punților” de comunicare și comuniune arcuite de liderii Bisericii (între care, fondator și promotor, trebuie recunoscut părintele episcop Gherasim Cristea, secondat de „echipa” sa de clerici) și ai Culturii (cei mai activi și productivi fiind Ioan St. Lazăr, Elena Stoica și Dumitru Lazăr, directori de instituții publice și lideri de organizații culturale), „piatra de temelie” a **procesului de recuperare a sacralului** în cultura vâlceană contemporană, refăcând și reactivând o străveche și fertilă tradiție. Mă așteptam, așadar, ca „subiectul” să facă „obiectul” unui studiu aprofundat, evaluativ și prospectiv, deopotrivă, deschizător de perspective pentru noul veac. Momentului 1999 i se alocă doar o singură pagină, cu o imagine („istorică”, într-adevăr) și două citate convenționale.

Aceleași așteptări le aveam și de la secțiunea rezervată „Râmnicului în viitor”. „Viziunea” Râmnicului viitor (cu predilecție, cel turistic și cultural) se conturează prin textele semnate de: Daniel Ionescu (care expune, din perspectiva Municipality, „liniile directoare” ale dezvoltării orașului în perioada 2023-2030); Mihai Călugărițoiu (care prezintă configurația parcurilor proiectate, menite să transforme Râmnicul într-o atractivă „grădină” pe Olt, între Capela și Gorănoaia); Gheorghe Dican (care își valorifică excelența managerială recunoscută într-un set de „proiecte culturale” ambițioase – de-a dreptul „provocatoare” pentru starea de *dolce farniente*, în care se complac, de ani buni, unele dintre instituțiile răspunzătoare de conservarea și promovarea patrimoniului cultural); Gheorghe Deaconu (un „decupaj” din volumul *Râmnicul cultural – devenire și dezvoltare*, apărut în cadrul aceluiași proiect). În fine, Ioan St. Lazăr, inițiatorul și coordonatorul programului, formulează o serie de „propuneri de acțiuni viitoare pentru progresul Râmnicului”, rezultate din dezbaterile Forumului (nu aflăm, însă, când au avut loc aceste dezbateri și cine a participat la ele, în afara forumiștilor). De fapt, ni se oferă o

sumă de generalități dezirabile. Singurele „propuneri concrete”, pe care le rețin ca proiecte de viitor pentru activitatea culturală sunt cele referitoare la dezvoltarea patrimoniului cultural: Muzeul Științei și Tehnologiei, Muzeul Literaturii. Le consider salutare, dar cu un amendament: dacă ele vor rămâne, ca și muzeele existente, simple „depozite” de bunuri culturale, dacă nu vor fi concepute astfel încât să devină **centre de cercetare, educație și creativitate** în domeniile respective, adică instituții culturale vii, active, atunci aceste inițiative patrimoniale nu merită investiții (și eforturi!) materiale și profesionale. Cât privește preconizata „Rotondă a scriitorilor”, ca și mai vechea (propusă) „Aleea a personalităților”, mi se pare un lux inutil, atât timp cât Râmnicul nu are, încă, nici la patru decenii de la „istorica” tentativă de la mijlocul anilor 80, o filială a Uniunii Scriitorilor din România, mulțumindu-se cu statutul de „colonie” provincială a altor asociații zonale.

„Propunerile” profesorului Ioan St. Lazăr, inițiatorul și coordonatorul proiectului și al primului volum al „Analelor Râmnicului”, mă încurajează să „rotunjesc” serialul meu publicistic prin câteva considerații care nu se vor, în niciun caz, „concluzii”, ci doar evaluări colegiale, constructive. Le formulez în stilul meu caracteristic, concentrat, esențializat, în vederea unei eventuale valorificări, vizând optimizarea managerială a derulării programului:

1. Incontestabil, primul volum din „Analele Râmnicului” încorporează un efort științific și editorial considerabil, care merită apreciat și aplaudat, dar el nu materializează un program de cercetare preelaborat, sistematic. Practic, volumul este o **antologie de texte**: cercetătorii semnează studii concordante cu preocupările lor științifice, pe care antologatorul le grupează conform „schemei tematice” preconizate, având drept criteriu de structurare, așa cum am văzut, periodizarea istorică, pe care eu o consider vulnerabilă. Paralelisme, suprapunerile, fracturile tematice sunt, prin urmare, explicabile. De aceea, sugerez coordonatorului de proiect / volum să regândească strategia programului de cercetare, profilându-l, anual, pe un anumit domeniu, care să fie abordat printr-o **cercetare interdisciplinară**, cu o echipă de specialiști din disciplinele implicate în acel domeniu. De exemplu, un an / volum profilat pe urbanism și arhitectură, cu program de cercetare adresat specialiștilor în domeniu: istorici (inclusiv istorici ai culturii și artei), demografi, sociologi, arheologi, experți în urbanism, arhitecți, constructori, peisagiști, artiști plastici etc.

2. Volumul de față reconfirmă „diagnosticul” pe care l-am formulat, și în alte contexte, cu privire la cercetarea socioumană din Vâlcea contemporană: **refugiul în istorie**. Dacă, înainte de 89, acest refugiu (combinat cu teama / precauția de a aborda prezentul) era oarecum motivată, din multiple unghiuri de vedere, inclusiv din perspectiva (auto)cenzurii, această opțiune științifică nu se mai justifică în perioada postdecembristă, când, tocmai, abordarea actualității se impune ca necesitate și prioritate științifică. Prejudicata istorică că, pentru cercetarea prezentului, trebuie să treacă un timp (cât, poate un veac?!), ca să avem o „perspectivă”, este conservatoare și păgubitoare. Dimpotrivă, istoria, întreaga cercetare socioumană este chemată și chiar datoare să se confrunte cu problematica prezentului, descurajând gargara „analizilor” politice de ocazie de la televizor. Din acest punct de vedere, volumul recenzat nu conține niciun studiu temeinic pe un subiect de istorie contemporană.

De exemplu, ca să rămânem în aria tematică propusă mai sus, un studiu care să abordeze, să analizeze și să evalueze sistematizarea și urbanistica Râmnicului postbelic, în contextul social-politic al epocii – procese al căror rezultat este aspectul urban al Râmnicului de azi.

3. Să rămânem în perimetrul tematic al istoriei. „Materia” volumului comentat este dominată vizibil de „studiile de istorie”. Dar istoria însăși (inclusiv istoria culturală), așa cum este încă practică la noi, trebuie revăzută (și revizuită!), conceptual și metodologic: mai întâi, istoria nu mai poate fi redusă la „evenimente” și „personalități”, iar scrierea ei trebuie să abandoneze maniera narativistă și descriptivistă tradițională; apoi, istoria nu mai poate rămâne o acumulare factologică de detalii mai mult sau mai puțin semnificative, **istoria fără axiologie**, „povestea”, fără evaluare valorică, este gratuită, inutilă; în fine, istoria nu mai poate rămâne cantonată în trecut, ea trebuie să-și îndrepte **privirea către viitor**, așa cum ne îndemna istoricul Titu Georgescu, pe care eu l-am receptat și definit drept „un istoric cu fața spre viitor”. Unii dintre istoricii noștri de azi se erijează în procurori și judecători ai trecutului. În calitate de cititor și iubitor de istorie, eu cred că istoricul trebuie să fie un cronicar onest și un dascăl pozitiv și, dacă poate, să devină un vizionar inspirat.

4. Acest deziderat este valabil pentru întreaga cercetare socioumană. Așa cum se face ea astăzi la noi, este „știință de dragul științei”, fără o deschidere și o destinație pragmatică. Pledez, și în acest context, pentru elaborarea și implementarea unui unei strategii care să pună **știința în acțiune**, bazată pe corelația **știință – dezvoltare**. Continuând propunerea mea de mai sus, fiecare volum al „Analelor” ar urma să se finalizeze printr-o ofertă științifică **pro-dezvoltare**, pe care Forumul s-o înainteze Municipality. De exemplu, volumul profilat pe urbanism s-ar putea materializa printr-un document, un memorandum științific, care să sintetizeze rezultatul cercetărilor în domeniu și care să constituie pentru Primăria Râmnicului fundamentul unei strategii valide și valabile pentru dezvoltarea urbană viitoare a municipiului.

5. În fine, reafirm un deziderat managerial, vital pentru viabilitatea proiectului în cauză. Forumul Cultural al Râmnicului nu-și poate asuma, singur, un program de o asemenea anvergură și complexitate. Forumul trebuie să depășească tradiționala colaborare formală, protocolară, deschizând un dialog de lucru cu autoritățile administrative, instituțiile publice și organizațiile societății civile, pentru a edifica un **parteneriat multilateral, real, activ și loial**, ca fundament al elaborării și aplicării unui program de cercetare în folosul comunității. Temele selectate să facă obiectul unor contracte de cercetare, care să prevadă resursele, forțele și metodele de investigare, precum și modalitățile de valorificare a rezultatelor.

Cu aceste sugestii, pun punct serialului meu publicistic, reiterând aprecierea pentru efortul de gândire și de acțiune încorporat în conceperea și derularea proiectului științific, cultural și editorial pe care Forumul îl dedică Râmnicului. Alături de cooperarea, consacrată, cu Filiala Vâlcea a UAP, parteneriatul cu Forumul este cel mai productiv de care Municipality beneficiază în relația cu organizațiile nonguvernamentale. Forumul își onorează, astfel, cei aproape 25 de ani de activitate în slujba Cetății. În condițiile în care municipiul nu mai dispune, de 35 de ani, de un centru cultural propriu, Forumul – o mână de oameni, în majoritate seniori, fără buget, fără personal – animă, pe principiul apostolatului haretian, viața culturală a urbei, făcând mai mult decât fac instituțiile publice de cultură, cu resurse umane, materiale și financiare incomparabil superioare.

ANA-CRISTINA MARGU ȘI „DILEMELE MORALE“

Mihai CĂLUGĂRIȚOIU

Editura Eikon, București, în 2023 și-a îmbunătățit palmaresul cu romanul „Nevermore”, al autoarei Ana-Cristina Margu, având ca temă cele două lumi, cea de azi și cea de mâine, punând, față în față, problematica destinului și a liberului arbitru, a posibilității de a ne alege sau nu momentul trecerii din viață în eternitate.

Definit ca ființă socială, omul ajunge uneori să se însingureze, chiar dacă este înconjurat de semenii, pentru că nu este ascultat și, cu atât mai puțin, înțeles.

Cititorul se va simți „captivat” voluntar, dacă este permis acest oximoron, atunci când va începe lectura romanului, deoarece cu greu va putea face pauze, și acelea, neapărat necesare.

Aparent, romanul este o poveste de dragoste, dintre Vlad și Irene, ambii absolvenți de psihologie, proaspeți psihoterapeuți și căsătoriți, plecați în luna de miere, pe tărâmurile exotice, în căutarea de experiențe unice.

În realitate, romanul este o profundă lecție de psihologie, văzută prin lumina interpretărilor filosofice, referitoare la problematica scopului și sensului vieții, a înstrăinării umane și a dreptului de a hotărî și dispune de propria viață.

Urmărindu-și eroii, autoarea încearcă un răspuns la întrebarea: „A trăi, este un drept sau o obligație?” (p. 66) și, pentru aceasta, apelează la părerile marilor gânditori: Socrate, Platon, Pitagora, Epicur, Kant, Freud, Cioran, Camus, Schopenhauer și o pleiadă de specialiști în psihologie și psihiatrie contemporani: Kenneth I. Pergament, Leda Cosmides, Martin E.P. Seligman, Daniel Kahneman, Alan D. Baddeley, Elliot Aronson și mulți alții.

Sub pretextul scrierii unei cărți, „mai mult despre depresie, dar cu accent pe sinucidere” (p. 71), cu titlul „Fals tratat despre sinucidere”, eroii săi, unul real-Vlad, și unul imaginar-Irene, dispărută în condiții misterioase, autoarea sintetizează cele mai noi cunoștințe din domeniul psihologiei și psihiatriei și ne poartă prin cele mai cunoscute locuri suicidale din lume: poduri, stânci, construcții înalte, făcând, totodată, un inventar al modalităților și tipologia sinucigașilor, din lumea reală, dar și din literară, explorând „teme pe care mulți autori le evită” (p. 128).

Pentru documentare, Vlad își propune să procure biletele de adio ale celor „trecuți voluntar în neființă” (p. 75), chiar dacă „pătrunzând în imposibil și transformându-l în realitate” (p. 84).

„Vlad... nu va putea recunoaște cu adevărat niciodată moartea ei... și-a propus să-i îndeplinească Ire-

nei ultima dorință... să scrie o carte numită «Fals tratat despre sinucidere» (p. 88). „Prezența soției sale alături de el în munca de documentare... ar putea fi modalitatea lui de a face față durerii” (p. 89).

„În cartea la care lucrează cu multă pasiune, Vlad și-a propus să-și aducă o contribuție importantă în domeniul sănătății mintale și al conștientizării depresiei și autovătămării” (p. 221).

Neîmpăcat cu gândul că și-a pierdut iubita, Vlad ajunge să sufere de „tulburare obsesiv afectivă, sau, mai bine spus, de tulburare obsesiv-compulsivă” (p. 94).

Conștientă de posibilele ecouri ale scrierii sale, autoarea analizează impactul unor opere literare asupra cititorului: „Cititul ucide... Cititorul are nevoie de discernământ. Dacă ajunge să pună pe același palier lumea reală cu lumea ideală prezentă în romane... viața lui va putea sfârși tragic” (p. 99). „Depinde cine și ce citește” (idem).

În căutările sale, Vlad, însoțit, permanent, de „dragostea lui veșnică”, „ținându-i companie... și dincolo de pretutindeni” (p. 254), este abordat de Laura, care îi propune să-i vândă biletul de adio, scris înaintea sinuciderii apropiate.

Laura a luat această decizie pentru că nu a reușit să-și salveze băiatul suferind de o gravă boală de inimă, acuzând de malpraxis medicul care-i operase fiul, chiar dacă știa cauza reală, lipsa aparatului medical.

Deși acceptă târgul, Vlad îi propune „să fii de ajutor aproapelui tău”, prin construirea unui spital pentru copii, modern și dotat cu tot ce trebuie.

La convingerea Laurei, contribuie și Daniel, fiul său decedat pe masa de operație, nu din nepriceperea medicală, ci din lipsa aparatului adecvat.

Autoarea folosește prilejul și prezintă etimologia numelui Daniel, „Dumnezeu este judecătorul meu”, nume ales cu bunăștiință.

De remarcat este și întâlnirea lui Vlad cu o prostituată, care ajunge să se culce cu fiul său, pe care-l abandonase la naștere, mamă adolescentă de numai 16 ani: „Am comis un incest... M-am iubit cu propriul meu fiu” (p. 360). Încercând să ia legătura cu el: „Am reușit să afl... că a orbit” (p. 361). „Aș vrea să mă întorc în țară, să-i fiu aproape și să-l ajut cum pot” (idem).

Cazul prezentat ne trimite în antichitate, la incesul dintre Oedip și mama sa, locasta, în urma căruia

Oedip își scoate ochii și pleacă în pribegie, însoțit de fiica sa Antigona.

Vlad este un personaj ubicuu, îl găsim peste tot, aproape în același timp acolo unde este un caz care îl interesează. De asemenea, trecutul și prezentul se îngemănează, de multe ori, trecutul este adus în prezent ori personajele trecutului sunt purtate în viitor, astfel încât „să scoată la lumină poveștile ascunse ale locurilor din întreaga lume” (p. 88).

Realul și miticul, povestirea și povestea sunt tratate cu aceeași măsură, încât cititorii sunt „niște călători într-un tărâm magic, unde trecutul se împletește cu prezentul și cu viitorul” (p. 152).

Totodată, autoarea ține să precizeze: „Lumea asta-i cum o vezi, Cealaltă e cum o crezi” (p. 158).

Tentat, de multe ori, să se sinucidă, pentru a fi și a rămâne veșnic cu soția și iubita sa Irene, în lumea „Cealaltă”, la fel cu Laura ar fi trebuit să-și țină promisiunea, după construirea și darea în folosință a spitalului modern de copii, „între sinucidere și căsătorie” (p. 454) au preferat să se căsătorească „pentru că salvarea nu trebuie să vină neapărat din exterior” (p. 409).

Dorința eroilor săi, „să scrie o carte cu mare impact” (p. 96), „carte diferită de ce am citit până acum” (p.128), „o carte rară” (p. 421), „bine primită de public” (idem), strâns împletită cu aspirația: „să citesc pentru a învăța lucruri noi” (p. 145) au dus, în cele din urmă pe „Tărâmul Altruismului și al Compașionii infinite” (p. 414).

Ca o concluzie, dar și ca un sfat, autoarea ne îndeamnă: „Nu judeca pe nimeni, pentru că nici tu nu ai vrea să fii judecat” (p. 139), conștientă că „întotdeauna există loc de mai bine” (p. 468) și să facem abstracție de „starea de neființă a personajelor” (p. 469).

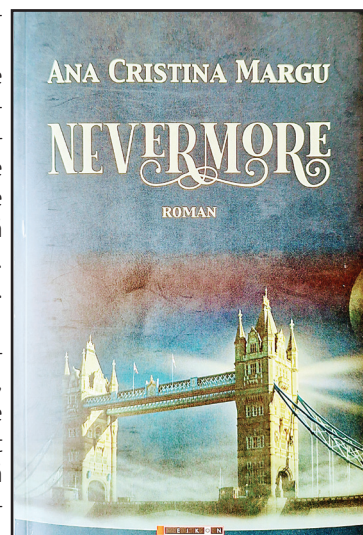
Suntem alături și de acord cu autoarea când afirmă: „cartea ta merită să fie citită de un public mai larg... chiar dacă nu se încadrează în tipare” (p. 470).

„Habent sua fata libelli”/Cărțile au soarta lor, „pro captu letoris”/După cum sunt receptate/înțelese de cititor.

Îi dorim și sperăm ca romanul/scrierea/cartea să fie citită de cât mai mulți oameni și apreciată la justa valoare.

În ceea ce ne privește, la un început bun, îi dorim o continuare frumoasă și multă inspirație în creație!

15 iulie 2024

TITU GEORGESCU, UN DESCHIZĂTOR DE DRUMURI...

(Urmare din pag. 3)

Nu este vorba de dizidență ci de o atitudine voalată dar perseverentă, printr-o deschidere în cunoașterea realităților acelor vremuri tulburi, cu lumini și umbre și de câțiva pași făcuți înaintea timpului încețoșat. Tocmai asemenea ideii și atitudinii se găsesc în cele trei volume „Tot un fel de istorie” ce cuprind 1800 de pagini, în care sunt inserate și numeroase previziuni asupra realităților interne postdecembriste, dar mai ales, previziuni asupra raporturilor internaționale și consecințele acestora asupra României într-o perspectivă de construcție a unei noi ordini de evoluție a omenirii pe plan mondial.

Profesorul Titu Georgescu oferă, prin întreaga sa existență și activitate didactică și științifică, măsura unei moralități nedesmințite de vremuri tulburi sau senine, iar acest lucru contează în mod deosebit în aprecierea și admirația pentru un OM.

Despre profesorul și istoricul Titu Georgescu, fostul ministru al învățământului, ambasador și profesor universitar Mircea Malița, într-un articol omagial dedicat

istoricului, a scris cu sinceritate: „Am trăit împreună cu el și vremurile când ceața densă, provenită din ideologii și doctrine false sau mode decadente, se lăsa peste societatea românească afectând și școala. L-am văzut cum recurgea la strategia păstrării roadelor culese în vremuri propice. Când nu poți amplifica binele, te ocupi de minimalizarea daunelor. Și la bine și la greu nu s-a dezlipit de generația tânără și de veleitățile ei de a avea un viitor mai bun. Un om demn, nerăsturnat de valuri, un oltean harnic care îngrijește ogoarele minților, autor a zeci de cărți. Un om care, privind cerul și măsurând vremea, vrea să vadă în zbor «Măiastra lui Brâncuși»”.

A îndrăgit orașul Râmnicu Vâlcea, al cărui fiu adoptiv a devenit, atât prin căsătorie cât și prin rolul său de mentor spiritual al corpului didactic vâlcean, vreme de peste 40 de ani. A adus mari contribuții cultural-științifice Forumului Cultural al Râmnicului, al cărui membru fondator a fost. Vâlcenii, de altfel, au știut, poate mai mult decât alții, să aprecieze competența și obiectivitatea vederilor sale, demnitatea, patriotismul și nu în ultimul rând, generozitatea, cinstindu-l cum se cuvine prin acordarea, de către Consiliul Municipal și Primăria Râmnicului, la 14 iulie 2004, a titlului de „Cetățean de onoare al Râmnicului”.

DIN REVISTE LUATE...ȘI-N REVISTĂ DATE...

Mihai MUSTĂȚEA

Întoarcem foaia lunii iunie spre iulie. Mai adăstăm în iunie, pentru a fi de față la metamorfoza divinității agrare *Drăgaica*. Se naște la 9 martie, echinocliul de primăvară, în *Calendarul iulian*, este fecioară la 24 iunie, ziua solstițiului de vară, când înfloresc planta ce-i poartă numele, *Sânziana* sau *Drăgaica*. După dansul *Drăgaica* când se spune că și Soarele joacă pe cer la amiază, apar primele semne că vara se întoarce spre iarnă. Este călăuză în aceste zile toride. Pentru început:

Mircea Cărtărescu a câștigat prestigiosul premiu literar european *The International Dublin Literary Award* cu romanul *Solenoid*. Mircea Cărtărescu este primul autor român distins cu acest premiu. Romanul *Solenoid* a fost singura traducere finalistă de anul acesta. Michel Houellebecq, Javier Marias, Herta Müller, Orhan Pamuk, Colm Tóibín sunt câțiva dintre câștigătorii din anii trecuți ai acestui premiu, considerat a fi cea mai importantă distincție literară după *Premiul Nobel pentru Literatură*.

Excelent editorialul lui Ion Vartic, din *Apostrof*-ul clujean: *Franz Kafka nu vrea să moară*. Acesta este titlul așa-numitului roman al medicului Laurent Seksik, prozator și dramaturg, apărut la Gallimard în 2023, departe de a fi o biografie romanțată, este o carte foarte precis documentată. Din același număr: *La Puncte de reper*, Antonio Patraș este sedus de *Aristocratul Ibrăileanu*. Rodica Marian, în luna comemorativ-eminesciană, revine în spațiul critic cu o carte de referință- *Lumile Luceafărului*-ului (o reinterpretare a poemului eminescian) și revine și în atenția lui Ștefan Melancu în prezentarea: *În «Lumile» Luceafărului*. La *Ancheta Apostrof: De ce mai scrieți?!*, consemnăm un răspuns memorabil de la Liviu Ioan Stoiciu: «Mă tot las de scris, scriind», dar și Leo Butnaru nu se lasă mai prejos și declară: «Nu am pretenții față de cititorii care ar putea avea pretenții față de mine.» Cu un *Poem-eseu: În (același) timp și spațiu*, îl citim pe Emil Hurezeanu. Atât ne-a permis *Drăgaica* ...

La *Convorbiri literare*, Cassian Maria Spiridon rememorează: *O teză de doctorat interbelică*. Prin *Avanturii faraonului Tlă*, G.Călinescu realiza în interbelic o teză de doctorat exemplară, care cu greu s-ar putea compara cu prea puține din mulțimea celor susținute în avalanșa postdecembristă. Cu un interviu exemplar: *Shakespeare ne-a «inventat pe toți»* ne delectează George Volceanov. În societate, în politică, în literatură, la cugetările lui Gheorghe Grigurcu este nevoie «A te așeza anume într-o poziție.» Gheorghe Cliveti publică prima parte a studiului: *Tema modernității românești în disputa Iorga-Lovinescu-Ibrăileanu și la «judicata» lui G.Călinescu*. Cât despre proverbe și proverbialitatea situațiilor de viață, Băieșu rămâne un mare creator, care construiește cu tenacitate o lume singulară în dramaturgia românească a celei de a doua jumătăți a secolului al XX-lea. Scrie Irina-Nicoleta Nechifor în articolul: *Teatrul lui Ion Băieșu: între proverb și proverbialitate*. Puteți alege din paginile revistei după preferințe. Menționez, ca totdeauna, *COMPRESA REVISTELOR*.

La *Contemporanul*, *Drăgaica* citește, în loc de editorial, pe Nicolae Breban care narează odiseea publicării romanului *Bunăvestire*. La *Aniversări*, Ștefan Borbély urează: *La mulți ani*, Rodică Marian- 80 de ani. *Din arhivele demnității naționale* (oare, mai există?!), Ioan-Aurel Pop decelează temele de bază ale istoricului Constantin Cantacuzino-Stolnicul. Temele istoriei antice sunt prezentate în mod corect și realist,

Statutul daco-geților, cucerirea romană, romanizarea, retragerea stăpânirii (autorităților) romane la sud de Dunăre, continuitatea daco-romană, numele corect al românilor, unitatea românească generată de unitatea Daciei, descălecatul lui Radu Negru Vodă etc. sunt teme recurente. *Melodia sfâșietoare a senectuții, la opere fundamentale*, Olimpiu Nușfelean o ascultă citind *Jurnalul* Sofiei Andreevna Bers, viitoarea soție a lui Lev Nicolaievici Tolstoi. PS Timotei Prahoveanu calcă: *Pe urmele sihaștrilor din pustiu Iordanului*. Daniel Cristea-Enache *Recitind Maytrey* scrie: «Romanul unei tensiuni și al unei drame erotice a fost, așadar, încă de la apariție, o carte norocoasă». *Maitrey* este una din acele cărți cu destin de miracol în cariera unui scriitor și chiar a unei generații. Se va cita romanul d-lui Eliade, în istoria noastră literară, ca un moment de grație al autorului (Pompiliu Constantinescu). Constantin Toader în *Polemice* ia la refec *Școala inculturii generale. Academia Română* îl serbează pe Victor Voicu la 85 de ani. Adăugăm și noi cuvenitele urări. Reproducem din *Credo-ul* acestuia: *De ce cred în România?* „România este unică pentru mine, este patria mea. Aici am văzut lumina soarelui, am citit la lumina lunii, am suferit, m-am bucurat, am plâns și am fost fericit. Aici am învățat la școli bune, cu profesori dedicați misiunii lor și am ascultat mari dascăli, personalități strălucite ale românilor, cu nimic mai prejos decât reperele și valorile europene. Aici, pe acest pământ, se află acei oameni minunați, anonimi, fideli și credincioși României profunde, nealterată de vremi și vremuri. Aici m-am născut și aici voi rămâne, în veșnicia pământului românesc.” *Drăgaica* l-a ascultat cu luare aminte. Să Te audă Dumnezeu!...

Drăgaica, la *Luceafărul de dimineață*, nr.6, consacră câteva pagini recentelor alegeri la *Uniunea Scriitorilor*. Aurel Maria Baros, în *editorial*, face un istoric al acestei asociații scriitoricești, de la *Societatea Scriitorilor Români* și până la *Uniunea Scriitorilor*, cu cele două etape. Cu o selecție din poemele sale antologice este marcată trecerea într-o altă lume a lui Ioan Es.Pop. Amalia Lumei scrie despre *I.D.Sîrbu și arta dialogului*, iar Gheorghe Glodeanu îi dedică un medalion lui Franz Kafka, la o sută de ani de la dispariție. Semnalăm studiul lui Ovidiu Pecican: *Două narațiuni istorico-legendare din secolele al XIII-lea și al XIV-lea și pagina de mini-lecturi critice a lui Horia Gârbea*.

La revista *Orizont*, *Drăgaica* îl citește pe Cornel Ungureanu din: *Bucovina, între Matei Vișniec și Ciprian Porumbescu*. Aflăm de la Teodor Dinu cum au fost aduse în cele două principate băile turcești din interviul: *Desfătările balneare la romani*, luat de Cristian Pătrășconiu. Dan C.Mihăilescu revine cu *George Banu, Teatrul total și spectatorul absolut*. Cochetul orașel de pe Riviera franceză a devenit pentru a 77-a oară o adevărată Mecca a cinematografului mondial, între 14 și 25 mai a.c., ne transmite de la fața locului spectroarea Adina Baya, în corespondența: *Mult cinema și un pic de cancan, la Cannes*. O pagină dedică Alexandru Maniu romanului: *Viață și destin*, cu recenzia: *Convertirea la umanism a lui Vasili Grossman*. Mulți critici îl consideră pe Grossman un Tolstoi al secolului XX, trasând multe paralele între opera sa și *Război și pace*. Amintim că *Viață și destin* a fost publicată la șaisprezece ani după trecerea în neființă a autorului, în străinătate (1980), și la 24 de ani în fosta URSS. *Tur de orizont și Cronica mărunță* nu cad nici un moment în banal.

Drăgaica, în revista *Ramuri*, a fost impresionată de studiul dedicat lui Eugen Barbu și romanului *Săptămâna nebunilor*, intitulat: *Reflexii carnavalesce ale*

unui arhetip degradat: *Bizanțul*, conceput de Gabriela Gheorghiușor. Un studiu solid, nu doar prin modul în care este structurat, dar mai ales prin viziunea și filosofia lui, vizând Bizanțul așezat într-o perspectivă complexă (cultural, literar, istoric, geografic), într-o imagine mitică degradată. Studiul este rezultatul unei meditații îndelungate, timp în care au fost rafinate ideile, au fost clarificate conceptele, au fost selectate argumentele, au fost valorificate propriile lecturi, au fost exploatate opiniile pro și contra... Bibliografia, selectată cu grijă, asigură studiului o ținută înalt academică.

În *Viața Românească*, *Drăgaica* citește *Lumea teatrului*, de Alexa Visarion, sprijinită pe texte de Mircea Eliade, Cioran, Noica, Petre Țuțea, ce rămâne, în fiecare număr, o rubrică memorabilă. Acum citim: *Noaptea regilor*. Regii mor numai noaptea. Înaintea marilor bătaii regele shakesperian, singur, mistuit de zădărnici acțiunii și condamnat la înțelegere devine om. Shakespeare își lasă regii pradă conștiinței înainte de înfrângerea ce vine odată cu zorile. Cumpăna de noapte a regilor. *La profil*, Florin Șindrilaru publică un studiu bine structurat: *Poetul Dorin Tudoran, omul vertical*. Citim, în acest număr, partea a doua a studiului: *Mircea Eliade și contemporanii săi*, de Liviu Bordaș. Contemporanul lui Mircea Eliade se numește Miron Constantinescu, comunist din ilegalitate și lider de seamă, în anii 50 și mai târziu, al puterii comuniste. De ce îl urăște cu atâta furie este o întrebare care (ne) rămâne. *Revista revistelor* este realizată de Liviu Ioan Stoiciu, ca întotdeauna.

În nr. 25 al revistei *România literară*, *Drăgaica* ne indică un excelent interviu acordat de Alexandru Călinescu lui Cristian Pătrășconiu. Cităm un răspuns despre baricadele ridicate de bunul simț împotriva prostiei și nebuliei lumii noastre: «Bunul-simț este, prin el însuși, cea mai redutabilă baricada. Acolo unde el funcționează, prostia dă îndărăt. Cultura bine asimilată, nu folosită în scop propagandistic, nu răstălmăcită, nu supusă unei selecții orientate ideologic. Firește, nu e o soluție cu care să mergi la sigur. Sunt oameni foarte culți care sunt totodată niște mari ticăloși. Totuși, un om cultivat are mai multe șanse să reziste în fața imposturii, a manipulării ideologice.» Și, din același interviu, un fragment despre riscurile corectitudinii politice: «Știm că iadul este pavat cu bune intenții. Inițial, proiectul corectitudinii politice a fost unul pozitiv: el cerea moderație în limbaj, condamnarea rasismului, xenofobia, sexismul, violența și alte și alte fenomene de care, din păcate, lumea noastră nu duce lipsă. Era corectitudinea politică o soluție? Greu de spus? În mod cert, ea a corectat, a ameliorat anumite lucruri. De la un punct încolo, însă, ea a devenit ea însăși o derivă, îndeosebi de când a eșuat în ideologia woke. Wokismul împinge până la caricatură principiile corectitudinii politice.»

Acestea fiind scrise provocăm o Întâlnire la anul, *Drăgaica!*

DE VORBĂ CU FELIX SIMA

„Fără poezie, omul rămâne ca o nucă seacă... Poezia, artele, în general, aduc miezul, aduc conținutul.” (Felix Sima)

Ovidiu Cristian DINICĂ

- Sunteți născut în localitatea Măgura din Județul Vâlcea. A influențat mediul natal formarea dvs ca poet?

- Pentru fiecare, cadrul natural în care se naște este mirific. Acolo deschizi ochii și începi să cunoști lumea. Livezi de meri, de pruni, de peri și de gutui... Lume îmbrăcată cu cojoace... „Pocnind din bici, pe lângă boi...” Săni cu cai... căruțe cu cai... Femeile la războiul de țesut, bărbați întorși de la Războiul Mondial. Copii îmbujorați de laptele băut. Turme de oi, turme de vaci, turme de curci și turme de găște... Până în 1950, la cooperativizare, ciobanii din Măgura aveau, în total, cam 3000 de oi. După aceea, au mai rămas cam cu 1000... Primăvara, toți vecinii ieșeau la focuri să ardă lujerii uscați din grădini... căsăseră bălegarul pe câmpurile arate... săpau grădinile cu hârletele, netezeau pământul, la drept, să-l facă „tablă”, cu grebla de fier... făceau răzoarele pentru legume, săpau și în grădina din fața casei – răzoarele pentru flori... narcise, zambile, rozmarin, lămâiță, mentă, trandafiri, cuișoare... Când se lăsa întunericul, intram în casă, la lampa cu petrol, la lectură... în special Sadoveanu și Eminescu... Eu, acum, locuiesc în casa bunicii, pe care am restaurat-o modern, dar i-am păstrat alura și o mulțime de obiecte. Am citit „Lucașul” și „Scrisoarea III” de sute de ori, le mai știu și acum, dacă mă concentrez puțin. Din Sadoveanu aveam în bibliotecă: „Bordeienii”, „Crâșma lui moș Precu”, „Nada florilor”, „Venea o moară pe Siret”... aveam volumul II din „Divina comedia”, „Purgatoriul” lui Dante Alighieri și „Antologia poeziei de azi”, în două volume, de Ion Pillat și Perpessicius, volume pe care le-am înstrăinat, între timp. Regret. (Le-am dat împrumut unui amic care a binevoit să decedeze iar eu nu am mai cerut familiei cărțile nici până în ziua de azi, din păcate... Sora bunicii mele, Domnișoara Alexandrina Rusalina Bobolea, născută în 1906, „fie-i numele binecuvântat și pomenit din veac în veac”, fusese învățătoare în satul Măgura și rămăsese de la ea, în casa părintească, o mulțime de cărți printre care și acestea pe care vi le-am amintit, pe care le păstrez și acum. I-am dedicat o carte în care am consemnat: „Fost-au scrise acestea într-un captarea, ca într-un sipet, a sufletului uneia dintre cele mai dragi ființe din viața mea, Domnișara Alexandrina Rusalina Bobolea”. Nu mai trăiește niciunul dintre foștii ei elevi – căroră le-a pus condeiul în mână. Se învăța cu tăblița și cu condeiul. Ea a murit domnișoară, la treizeci și șase de ani, în 1940. Făcuse Școală Normală de învățători la Râmnicu Vâlcea.

- Nichita Stănescu spunea că „poezia este lacrima care plânge cu ochiul” pentru dvs ce reprezintă poezia?

- Tot Nichita Stănescu spunea că „poezia este altceva”. Ea nu este, pe românește, nici ciorbă, nici tocăniță, nici friptură, nici desert. Ea vine printr-un limbaj care este tradus în limbajul omenesc. Personal, am scris câteva definiții ale poeziei: • Bărcile se sparg în scânduri./ Frunza-n țară caldă pleacă.../ Mergi frumos și mergi pe vârfuri./ Poezia este dacă... // ... Pe zăpadă, somnoros,/ Toate-mi sunt cum vreau, în gând./ Glezna v-o sărut frumos.../ Poezia este când... // ... Caii verzi sunt pe pereți./ Cap de vânt la ușă rade./ În atlasul cu poeți/ Poezia este între... // ... Cei ce sunt, din care scadem,/ Împărțind cadran ceresc,/ Este ce putem să roadem/ De pe-un Os Dumnezeiesc... • Își cunoaște bine glasul./ Își cunoaște bine rostul./ Cântă sus, în vârful casei./ Precum cântă-n gândul nostru...// Învățată de la soare./ De la spicul nalt și verde./ Apa vieții Dumisale/ Tot prin viața noastră-și pierde...// Stă acolo sus și cântă/ Despre ce aude-n vis.../ Este tot ce pot să spun/ Despre Ea, oral și-n scris... • Numesc Poezie.../ Partea de vorbire/ Care nu se aude/ Și nu se scrie... Vom fi zero pentru generațiile viitoare. Rămânem în istoria moartă. Istoria vie care este? Prezentul! Dacă le lăsăm urmașilor o casă, o bucată de pământ, un loc de înmormântare în cimitir, își vor mai aduce aminte de noi.

Am avut poeți buni în Râmnic. Îi întâlneam la cenaclul „I. L. Caragiale”, cum se numea prin anii 60. Erau I. I. Alexandrescu, Ilie M. Stan, Constantin Necula, Traian D. Lungu, Alexandru Mircescu... Cine mai știe de ei? De Florica Mitroi cine mai știe? Am început să-i uităm pe George Anca și pe Dragoș Vrânceanu. Cartea lui Viorel Nei Darie, „Jocuri din acvariu familial”, am publicat-o noi de curând, eu și dr. Adriana Trăistaru, de Ilie Tănase cine mai știe? Mai știu eu și alți câțiva de vârsta mea... după ce ne vom duce și noi... aleluia! Istorie moartă! George Târnea avea prestanță... el venea de la București, Bucureștii îi dădea și aură... oricum, el publica mai mult decât toți în presa literară, avea și susținerea financiară a lui Mugur Isărescu (fiind văr cu mama sa) să-și publice cărțile, își făcuse studenția și boema la București și era coleg de generație cu Florentin Popescu, Dan Fruntelată, Dan Mutașcu, iar aceștia se publicau unii pe alții, se susțineau reciproc, deveniseră foarte cunoscuți și erau și bine plătiți. George Târnea venea de la partid, partidul dicta prin el, el aducea montaje literare pe care le puneau în scenă, în comune, cu artiștii amatori, el câștiga bani buni cu care să trăiască în București. Avantajul lui

era că scria bine și montaje literare patriotice, era pe linie, dar scria bine și „poezie particulară”... Îi mai știm noi... Peste frunzele lor putrede, vor putezi frunzele noastre... Asta se petrece în Natură... natura își urmează legile ei...

Generațiile viitoare vor avea liderii lor, vedetele lor, prioritățile lor... poezia va trăi, oricum, veșnic... nu o va scoate nimeni din mintea omului... care are nevoie să-i spună cineva despre iubire, despre suflet, despre natură și despre însăși viața pe care o trăiește... Fără poezie, omul rămâne ca o nucă seacă... Poezia, artele, în general, aduc miezul, aduc conținutul.

- Ați avut un mentor literar? Dar un model?

- Mentor? Model? Am însăși Poezia din „Antologia...” despre care tocmai ți-am spus mai înainte și „Divina comedia” a lui Dante Alighieri din care nici acum nu înțeleg prea multe, dar muzicalitatea, fluxul ideilor și al versurilor m-au încântat și incitat întotdeauna! Din „Antologie” am citit de pe la cinci ani, când fratele mai mare îmi dădea „scatoalce” dacă nu învățam literele... I-am găsit acolo pe Ion Barbu, Lucian Blaga, Topârceanu, Minulescu, Bacovia, Artur Enășescu... valori românești, valori universale... dormeam cu ei la căpătâi... și toți aceștia însemnau ceva pentru mine...

- Ce amintiri aveți din anii de liceu petrecuți la Craiova?

- Despre profesorul extraordinar la limba latină domnul Olaru, profesori extraordinari la limba și literatura română Banu și Cureleanu, profesori celebri ai Craiovei... Citiți, vă rog, pe internet, la Colegiul Carol I din Craiova... Mai știu și acum „Să scandez cu mult nesațiu/ Din Propertiu și Horațiu” (vorba lui G. Călinescu), mai știu și acum „Dacia literară” și programul său, îl știu de pe atunci pe Macedonski, „poetul rozelor ce mor/ Mor în grădini și mor și-n mine”... făceam vizite la casa Traian Demetrescu, stând de vorbă cu sora sa, l-am întâlnit acolo și pe poetul Eugen Constant care îmi spunea că la el, la moșia părinților, lângă Craiova, se culca în iarbă și stătea ore întregi cu ochii pe cer, inspirându-se din traiectoria norilor, din mișcarea maselor de aer... a fost primul poet viu pe care l-am cunoscut... ne întâlneam la Bibliotecă... el mi-a recomandat să citesc Baudelaire, Edgar Alain Poe, pe care el îi citea în original... părinții lui făcuseră pușcărie politică, iar el era tras pe linie moartă... avea, deja, vreo șazeci de ani și își făcea frecție cu apă rece la rădăcina părului, să nu-i cadă părul, să-i întărească rădăcina... așa îmi spunea... și mă învăța să fac la fel... și mă învăța să fac respirații dimineața... zece aspirații puternice, să nu se anchilozeze plămâni... cred că este important ce îmi spunea, ce mai știu din toate cele zise pe atunci... I-am citit mai apoi poeziile... bijuterii fermecătoare, delicate ca însuși sufletul său pe care l-am cunoscut în mai multe rânduri, clipe rare care s-au cristalizat în mine... Dar cel mai formidabil amănunt: l-am descoperit, încă din copilărie, pe marele Brâncuși. „Omul jupuit, ecorșeul” îl duceam noi, elevii, din clasă în clasă și făceam lecțiile de anatomie, sistemul osos, sistemul muscular și sistemul nervos, pe ecorșeul lui Brâncuși! Îl culcam pe spate, cu încă un coleg și ne spunea profesorul la ce clasă va avea următoarea oră, să îl ducem, la etajul 1, la etajul 2 sau la etajul 3 în Colegiul Carol I, pe atunci „Nicolae Bălcescu”, iar în Râmnicu Vâlcea, în clasele XI și a XII, am avut profesori pe minunații Constantin Gibescu la literatură universală și Renner la limba germană – pe care îi avusem și Nicolae Manolescu și de care își amintește, cu drag, în scrierile sale memoriale și memorabile. Apropo de citate memorabile. Iată unul al distinsului critic N. Manolescu, la înhumarea căruia tocmai am participat la începutul lunii. Dumnezeu să-l odihnească și fie-i țărâna ușoară alături de părinți și rude, în cimitirul de la Râmnic. „A citi înseamnă a descoperi calea de acces la sufletul cărților. O cale dificilă și delicată, care ți se deschide pe neașteptate sau ți se închide când ți-e lumea mai dragă. Orice cititor cunoaște gustul acestei experiențe. Nu poți citi oricând orice carte. Mai mult: n-o înțelegi cu adevărat decât în anumite clipe privilegiate... Ca și oamenii, cărțile au enigmele și vicleniile lor. Crezi că le stăpânești citindu-le și, în realitate, ele se joacă cu tine, te așezesc sau te resping, ți se dezvăluie sau ți se refuză, secretul fermecătoare, cochete. Uneori ai impresia că ele te citesc pe tine mult mai bine decât le poți citi tu pe ele. Cărțile sunt psihologi mult mai profunzi decât oamenii. Și cum să nu tragem de aici încheierea că și ele au un suflet?” Iar la Școala postliceală de biblioteconomie am avut profesor pe cel mai mare profesor de biblioteconomie din România, pe dl profesor Gheorghe Popescu, iar la bibliografie pe cel mai mare profesor de bibliografie din România, prof Ion Ionescu... Dar la Craiova, cel mai formidabil era „Cabinetul Constantin Brâncuși” de la Muzeul de artă pe care l-am descoperit prin anii 60... acesta m-a uimit întotdeauna... Muzeul avea atmosfera unui muzeu obișnuit, tipic epocii respective, însă Cabinetul Brâncuși uimea prin însăși denumirea lui... era cu totul special... ca un laborator al unui savant. Cabinetul de lucru al savantului Brâncuși! Oltenia și-a binecuvântat dintotdeauna pe olteanul lor de vârf! L-am descoperit pe la vârsta de 10 ani...

(Continuare în pag. 9)

PREOȚI ORTODOCȘI, ÎN NUMĂR DE 80, AFLAȚI ÎNCHIȘI ÎN MAI 1947 LA MINISTERUL DE INTERNE, POTRIVIT CELOR CONSEMNAȚE ÎNTR-O CARE APĂRUTĂ ÎN 2004

„Comunismul n-a fost doar o ideologie, a fost mai mult decât o ideologie, a fost o satanologie.”
(Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Academician- după 1989)

Pr. Dr. Ioan DURĂ

În cartea „Însemnări zilnice. I. 1945-1947”¹, autorul acesteia, Dudu Velicu, scria și despre preoții ortodocși aflați închiși la Ministerul de Interne din București, în mai 1947: „Sâmbătă, 10 mai 1947”.

„Este viu comentată în rândurile clerului știrea după care în ultimile zile au fost arestați o seamă de preoți, atât în Capitală cât și-n provincie. Cei arestați sunt membri ai celor două partide istorice. În București au fost arestați, printre alții, preotul Dumitrăchescu (fost protoiereu, cumnatul lui Ion Mihalache²), de la o biserică de pe Calea Văcărești (Biserica Dobroteasa?). În Târgoviște au fost arestați doi preoți. ...”. (p. 240).

„Se afirmă că la Ministerul de Interne se află un număr de 80 de preoți, care trăiesc în condiții ungrele, atât din punct de vedere alimentar, cât și igienic.” (p. 241).

Dudu Velicu vine cu precizarea că: „Majoritatea clericilor arestați sunt din numărul acelora care au fost în Transnistria, ca deservenți la diferite parohii. Se crede că sunt iminente noi arestări.” (p. 241).

Ediția cărții lui Dudu Velicu, „Însemnări zilnice”. I. 1945-1947, din care am citat cele de mai sus, a fost tipărită în 2004, la București, iar „Studiu introductiv” al acesteia, paginilel-XII, este semnat de Alina Tudor-Pavelescu, care preciză: „Ediția de față reprezintă o selecție a notelor zilnice redactate, în perioada 1 aprilie 1945-31 decembrie 1947, de către Dudu Velicu.” (p. XI).

Alina Tudor-Pavelescu scrie în același „Studiu introductiv” despre autorul cărții, Dudu Velicu: „Fost secretar personal al patriarhului Miron Cristea (1936-1938), dar și al șefului SSI, Eugen Cristescu (1943-1944). Dudu Velicu (1905-1977) trăiește, după 1944, o perioadă de marginalizare și de supraveghere din partea organelor poliției politice. Datele referitoare la acest ultim aspect par a fi confirmate de prezența sa, în cursul anului 1951, în calitate de deținut, în lagărul de la Brigadiru.” (p. XI).

De reamintit că în anul 1948 avea să fie luată deci-

zia autorităților comuniste de excludere a majorității minților luminate din Academia Română, care păcătuiau pentru iubirea lor pentru România și împotriva față de comunismul sovietic impus în aceasta. Realitate despre care la aniversarea Zilei Academiei Române în 2023, Președintele Academiei Române, domnul Ioan-Aurel Pop mărturisise: „Cum știți, în 1948 au fost excluși din Academie 98 de membri... Mulți au fost arestați, iar dintre ei unii au murit în închisorile comuniste.”³ De altfel, „în noaptea de 14-15 mai 1948 a început cel mai mare val de arestări politice din istoria României, peste 10.000 de tineri luptători anticomuniști fiind arestați.”⁴

După cum mulți au fost și preoții Bisericii Ortodoxe, de mir și cei din așezămintele monahale, închiși în temnițele regimului comunist, dintre care au și murit în acestea.⁵ Mai ales în timpul teroarei comuniste în România din timpul lui Gheorghiu-Dej.⁶

Îmbucurător este faptul că din 2024, Biserica Ortodoxă Română a decis ca la 9 martie, ziua de pomenire a Sfinților 40 de Mucenici, să fie „și „Ziua comemorării Deținuților Politici Anticomuniști din perioada 1944-1989”.⁷ Apoi, „prin Legea 127 din 2017, ziua de 14 mai a fost instituită ca Ziua Națională pentru cinstirea martirilor din temnițele comuniste.”⁸

1) Dudu Velicu, Însemnări zilnice. I. 1945-1947. Ediție îngrijită de Alina Tudor-Pavelescu. București, 2004. 309 pagini. Studiu introductiv, note: Alina Tudor-Pavelescu (p. I-XII).

2) Ion Mihalache s-a născut „la 3 martie 1882, comuna Topoloveni, județul Argeș. A decedat la 5 februarie 1963, penitenciarul din Râmnicu Sărat (învățător, om politic și de stat, întemeietorul „țărănismului românesc.”). (Sterie Diamandi, Galeria oamenilor politici. Editura CTSEA, București, 1991, p. 22). Președinte al Partidului Național Țărănesc între anii 1933-1937. La 29 iulie 1947 a fost desființat Partidul Național Țărănesc. (A se vedea, Ion Diaconescu, Gabriel Țepelea (coordonatori), Ion Mihalache în fața istoriei. Editura Gândirea Românească.

București, 1993); Gheorghe Dumitrașcu, Ion Mihalache, în „Forum vâlcean”, Sept. 2023. Nr. 4, p. 3). 3) Sorin Ionițe, De ziua Academiei Române, Ioan-Aurel Pop a evocat vitregiile prin care a trecut instituția în timpul comunismului, în „basilica.ro” din 5 aprilie 2023.

4) A se vedea: activenews.ro/stiri/14-MAI-Ziua-martirilor-din-temnițele-comuniste.

5) A se vedea: Pr. Dr. Ioan Dură, Monahismul românesc în anii 1948-1989. Mărturii ale românilor și considerații privitoare la acestea. Editura Harisma, București, 1994, 127 p.; Vasile Manea - Cicerone Ionițoiu, Martiri și mărturisitori ai Bisericii din România (1948-1989). Biserica Ortodoxă. Editura Patmos, 1998, 213 p.; Vasile Manea, Preoți ortodocși în închisorile comuniste. Editura Patmos, 2001; Maria Rădulescu, Clerici ortodocși în închisorile comuniste. Editura Aius, 2006, 310 p.; George Enache - Adrian Nicolae Petcu, Monahismul ortodox și puterea comunistă în România anilor '50. Editura Partener, Galați, 2009, 177 p.; Ierom. Grigorie Benea (coordonator). Andreea Incoan, Emanuil Incoan, Andreea Opreș, Adrian Nicolae Petcu, pr. Dorin Sas, Dragoș Ursu, Preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului în temnițele comuniste. Editura Renașterea. Cluj-Napoca. 2017, 400 p.; Adrian Nicolae Petcu, Dicționarul clericilor și mirenilor ortodocși români mărturisitori în detenția comunistă (1945-1964), Editura Basilica, București, 2017.

6) A se vedea, Dennis Deletant, Teroarea comunistă în România. Gheorghiu Dej și statul polițienesc. 1948-1965. Editura Polirom, Iași, 2001; Grigore Caraza, Aiud însângerat. Prefață de Gheorghe Calciu. București. Editura Vremea. XXI, 2004, 348 p.; Aurelian Păuna, Colonii penitenciare. Timișoara, Gherla, Lățești. Cluj-Napoca, Koinonia, 2004, 88 p.

7) A se vedea: Alexandru Boboc, Comunicat de Presă: 9 martie - ziua de pomenire a Sfinților Mucenici și de comemorare a luptătorilor anticomuniști din România, 7 martie 2024, în: www.basilica.ro din 23 aprilie 2024.

8) A se vedea, „Ziua națională de cinstire a martirilor din temnițele comuniste (cf. Legii 127/2017)”. (activenews.ro/stiri/14-Mai-Ziua-martirilor-din-temnițele-comuniste).

DE VORBĂ CU FELIX SIMA (Urmare din pag. 8)

De atunci îl port în suflet, ca pe un obiect de preț! Vă dați seama ce înseamnă asta? Să trăiești cu o sinteză a artelor moderne – toată viața? Te marchează definitiv! Te face să fii altfel, să gândești altfel, să fii tu însuși altceva... să ajungi la sinteză, să elimini surplusul...

- Care sunt cele mai dragi amintiri din perioada anterioară anilor 90?

- Clipele când mergeam la „Cabinetul Brâncuși” au fost clipele mele de revelație! Acestea au fost cele mai dragi clipe ale vieții mele! Iar clipele de coșmar îndelungat, au fost un an și patru luni de armată... Cu târșuri pe coate și genunchi, cu pază de santinelă... „să nu intre inamicul în cazarmă”... cu superiorii care-mi spărgeau periodic noptiera, să-mi citească prin caiete, să-mi găsească ceva scris dușmănos (văzuseră că scriu ceva, dar nu le spusese niciodată ce scriu, despre ce scriu, era un secret al meu pentru care am pățit foarte mult). Păzeam cu strășnicie hotarele unității militare, „să nu intre nici pasărea!”; după cum aveam în consemn. A fost o întreprindere de studii cărturărești pe care cu greu am recuperat-o apoi, dacă am mai recuperat-o vreodată... Doream să fac planton schimbul II, de la 12 noaptea la 3 dimineața, pe un hol al dormitorului comun, unde era o liniște perfectă și puteam citi și gândi... cele trei ore de singurătate erau cele mai fericite ore ale mele... în rest... „Poetul, ca și soldatul, nu are viață personală” (Și pe acestea le-a zis, foarte bine, Nichita Stănescu). Vreau să vă spun că eu am depus spre jurizare dosarul meu cu versuri în 1975, pentru concursul de debut din 1976, iar rezultatele s-au dat în 1977 și, din cauza daunelor provocate de cutremut cartea a apărut în 1978... O întreagă tevatură... care te zguduie, te macină... Existau numai trei edituri care lansaseră concursuri pentru debut în poezie și în proză... Editura „Albatros”,

Editura Cartea românească și Editura Eminescu. Juriul era format, la „Albatros”, din Mircea Sântimbreanu, directorul editurii, poeta Gabriela Negreanu, redactor, Ioanichie Olteanu, directorul revistei „Viața românească”, criticul Corneliu Regman de la aceeași revistă, criticul Laurențiu Ulici de la revista „Lucașfăru”. Pe cartea donată Bibliotecii Județene Vâlcea (se găsește la Sala de lectură) scriitorul Paul Anghel a consemnat: „În ziua când a fost lansată, în premieră pentru România cartea „Cineva mai tânăr” și au semnat mai mulți dintre cei care au fost de față: Laurențiu Ulici, Cornel Regman, Malvina Urșianu, Ilie Purcaru, Ion Coja, Gabriela Negreanu, Florica Vrânceanu (murise mai devreme Dragoș Vrânceanu). Într-un interviu din anii 2000, poetul Liviu Ioan Stoiciu se arăta indignat că nu a câștigat el concursul din anul acela... a mai așteptat un an... El s-a dedicat apoi total literaturii, s-a mutat la București prin anii 90 și a lucrat, de pe atunci, la „Viața românească”, în miezul cel fierbinte... Să fie sănătos și de folos! Am preferat să rămân în capitala Râmnicu-Vâlcea, capitala dintre munți, capitala mănăstirilor domnești, bizantine, capodopere de artă și de spiritualitate. Putem să o lungim până mâine sau până poimâine, dar este suficient pentru astăzi!... Ar putea să se numească această convorbire a noastră: La un pahar de vorbă în vânt... dar i-am da prea mult derizoriu și nu aş vrea să fie chiar așa... La noi, în mod special sâmbăta când bate clopotul de vecernie, așa știm din bătrâni, toată lumea încetează lucrul, se spală pe mâini și pe față de praful zilei în care a trăit prin țărână, la sapă, la coasă, la jumuit de buruieni, se curăță de mizeria zilei care a trecut și intră în casă... Începe duminica, e repaus, e liniște și pace! De hrănit și adăpat animalele și păsările... Aleluia și Amin! Luni o luăm de la capăt cu munca...”

Sâmbătă, 13 aprilie 2024

POSADA - 1330, ADEVĂRUL DE LÂNGĂ NOI

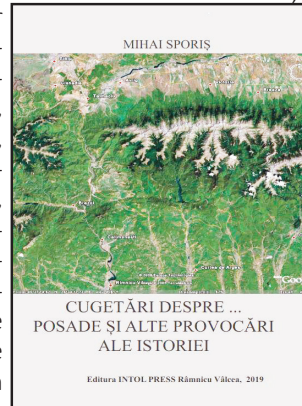
Mihai SPORIȘ

„Acolo îmi place roata câte-o clipă s-a opresc (...)/
Colo Magul lui îi scrie pe o piatră strâmbe semne/
Să nu poat-a-le-nțelege Lungul secolilor curs...”
(M.Eminescu – „Memento mori”)

Istoria scrisă, ca un document de identitate, rămâne mereu tributară, stângăciilor cronicilor, comandamentelor politice, grabei care vrea să ia în posesie timpul faptelor înainte de decantarea acestora, a uitării unor „amănunte”, sau neobservării lor, lucruri ce se vor dovedi mai apoi esențiale... Ca să poți ține seama de multe condiționări, acele dimensiuni ale adevărului întreg, gol goluț, nepărtinitor (atât de invocat de istoricii „de meserie”) este nevoie – și vremurile de azi confirmă această abordare – de munca în echipă. Tehnica pune la dispoziție, din marea agoniseală a umanității, instrumente în măsură să limiteze incertitudinile, să creeze documente, pentru susținerea științifică a adevărului. Recunoaște în mod explicit acest lucru marele filozof Heidegger când spune că și filozofia își restrânge domeniul pe măsură ce tehnologiile răspund la întrebări. În plin scandal, provocat de lansarea „manualelor alternative”, am încercat să ne explicăm iritarea publică de proporții. Răspunsul l-a dat... Heidegger, care susține că pentru ființarea noastră, în deplină armonie, trebuie să acționăm într-un anumit sens, pe care noi, din motive partizane (s.n.) ne-am permis să-l schimbăm. Pământul *pro-pune*, iar lumea *ex-pune*. Și pentru ca tulburarea să fie maximă ceea ce Europa a pro-pus, printr-o „directivă” a sa, ca recomandare a Consiliului Europei, la începutul anilor 1997, când a lansat prin „Consiliul de cooperare culturală” programul „Învățarea și predarea istoriei Europei în secolul al XX-lea”, „exponenții” noștri (cine i-o fi legitimat fără să ne întrebe?) au preluat „porunca”, fără să o amendeze, văzând în ea o oportunitate pentru ei înșiși, bine plătită, ba mai mult și-au depășit – într-un zel nebun – atribuțiunile. Programul european își propunea ca obiective: **1. Stimularea** elevilor din învățământul secundar să se intereseze de istoria recentă a continentului nostru; (de ce s-a intervenit în manualele de gimnaziu, acolo unde nu este vorba de „istoria recentă”? De ce s-a diluat... personalitatea lui Mihai Viteazul, pentru un... Ștefan cel Sfânt al Ungariei? De ce s-a renunțat la... miturile noastre, ca să se facă loc unor mituri de import? Dacă demitizarea este un proces firesc de abordare științifică (!), atunci regula trebuia respectată în totalitate! **2. De a furniza** celor

care concep programe, autorilor de manuale (aleși pe sprânceană politică – clientelar) și profesorilor de istorie sfaturi practice, abordări novatoare, toate acestea pentru răspunsul la întrebarea „Cum să se predea istoria?” și nu „Ce istorie să se predea?”.

Programul cultural, pro-pus de Europa, pornea de la câteva constatări pertinente, însă constatarea principală pe care istoricii, și nu numai ei, trebuiau să o fundamenteze că: „Istoria Europei este, în general, a unor popoare în mișcare...” ceea ce particularizare pentru poporul român. Acceptarea fără șovăire a acestei premise, sub acoperirea lui „în general” a condus, fără luptă, la abandonarea poziției noastre de aborigeni, de oameni ai locului, într-o continuitate a viului de la facearea lumii. (iată unde „echipa” multidisciplinară ar trebui să trudească neîncetat!). Ne gândim că dacă printre „experții” chemați împotriva firii, să se conformeze *directivei* ar fi fost și un

singur ucenic al lui Hașdeu, sau al lui Nicolae Iorga, lucrurile nu ar fi fost scăpate din mână.

Reacția pământului acesta, trădat de o rătăcire trecătoare a fost promptă. Manualele au fost contestate. Unele – nu toate! – au fost retrase. Politicienii care au permis „cedarea” au fost sancționați de electorat. O parte din lumea noastră s-a angajat chiar în redute politice numai pentru a apăra regula pământului. În acest context ceea ce s-a întâmplat în Vâlcea, privind consacrarea POSADEI – 1330, poate fi un exemplu de proiect cultural, născut ca reacție la tratarea superficială, sau nepricepută, a istoriei poporului acesta: Popor Român, cu nimbul său nemuritor și cu o biografie care se completează la zi. Remarcăm preocuparea „pământurilor”, din tot cuprinsul țării, dar și a celor plecați departe,

dar cu gândul acasă, pentru reșezarea necesară a Istoriei, în acest adevăr omenesc posibil, așa cum cere și Europa, pentru o primenire în spiritul universal (nu globalist!) a omenescului nostru. Începând cu anul 2001, cel mai des în luna noiembrie, în Țara Loviștei, județul Vâlcea – acolo unde este localizată, cu cea mai mare probabilitate lupta de la Posada din 1330 – dar și în Râmnicu Vâlcea, au loc manifestări comemorative, mese rotunde, simpozioane, lansări de carte, dedicate acestui eveniment. Inițiatorul acestor manifestări a fost Grupul de la Râmnic: „România: Grădina Maicii Domnului”, un grup informal care a pus în mișcare societatea civilă – reprezentată de organizațiile non-guvernamentale din zonă (Asociația „Pons-Vetus” – Căineni, Clubul de Turism Ecologic Montan „LOTRU” – Voineasa, „Nedeia Vâlceană” – Brezoi, Obștile de moșneni din Țara Loviștei, Societatea Culturală „Anton Pann” – Râmnicu Vâlcea), alături de instituțiile statului: Consilii locale, Biblioteca Județeană, Muzeul Județean, Arhivele Statului etc. ...În buletinul informativ editat pentru „Posada – 1330”, în anul 2002, se da răspunsul la întrebarea, *de ce trebuie readusă din... ascundere*

POSADA?... Pentru că este locul comun sub care se pot pomeni toate *posadele* - *trecători*, din toți munții noștri, acolo unde sigur, de multe ori, jertfa a fost pilduitoare și trebuie să ne rămână învățatură, scrisă în piatra statornică de curgerile involburate. Apoi, pentru că este timpul, prin actualizarea luptelor de atunci, de-a atrage atenția asupra vegherii neadormirii pentru ființare. Apoi pentru că este fapta care a înnobilit de-o potrivă pe eroii, învingători și învinși, botezul cu sângele lor a sfințit locul, consacrându-l ca altar de jertfă. Și nu în ultimul rând pentru că avem datoria să ne cinstim strămoșii, într-o cunoaștere a adevărului și în respectul poruncilor de a ne iubi părinții ca pre noi înșine. Avem datoria să ne cunoaștem istoria, pentru nesemețire, sau josnică umilință resemnată. Anual, la măcar una din trecătorile în care neamul și-a arătat vrednicia, să ne aducem aminte, să îi pomenim pe eroi și pe sfinți și să ne arătăm demni urmași. Mărturie despre această Posadă, **aleasă ca emblemă pentru toate posadele**, s-au făcut în ultima perioadă, mai mult ca în nicio altă perioadă. Dacă hulițele „manuale alternative” nu au decât niște fraze, sau consemnează în treacăt despre afirmarea independenței tânărului stat feudal Țara Românească, a lui Basarab I, față de Regatul Ungar, al învinsului de la Posada, Carol Robert, toate înscrisurile mai noi încearcă să recupereze, pentru educație, în spiritul adevărului, lucruri incomode.

(Continuare în pag. 15)

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

TOTUL SE VINDE, TOTUL SE CUMPĂRĂ

Leontina RUS

Oștire dată pe postul B1 Tv, luni 15 iulie ora 21:47, pe mine una m-a bulversat!...cum, adică, după 34 de ani de iluzorie fericire (declarată) de putere energetică electrică (în 1973 Kw era 25 de bani) printre primele, cel puțin în Europa de est, România nu mai poate să existe și trebuie să cumpere energie electrică? România care are de 50 de ani atâtea hidrocentrale și termocentrale, centrale nucleare? Țara în care există Porțile de Fier (două hidrocentrale), sistemul hidroenergetic de la Voineasa-Valea Lotrului-bijuterie super rentabilă, Vidraru și celelalte, cele două centrale nucleare (4 primite în dar de la canadieni din care 2 le-am dăruit Irakului-din care cauză comunitatea internațională l-a pedepsit pe Ceaușescu și l-a obligat la plata datoriei externe!) și câte și mai câte mari termocentrale, astfel că bugetul țării se putea construi din vânzarea (cum se face acum și nu se făcea înainte) de căldură și lumină, și altele de acest fel, către populație? Unde mai există, sau când a existat așa ceva? Înțelegem, totul se vinde și totul se

cumpără...dar nu așa cum se întâmplă acum, când un leu la producător devine cinci lei la consumator...sau mai mult!

Întreaga activitate economică din țara aceasta a devenit o afacere din care profită numai băieții deștepți, șmecherășii...Înțelegem, acestea sunt vremurile, cel care are cântarul are și urna de vot, dar nu credeți că în România este prea de tot? Nu cumva cei fără minte și inimă (hai să-i spunem suflet, căci este mai frumos) i-au cumpărat pe cei care le au pe amândouă din plin, falsificându-le trecutul și lăsându-i fără documente tot vorbindu-le de digitalizare și ascunzându-le pericolul unei pene de curent? Păi ce garanție mai are omul în viață, dacă numai la 20 de ani de când se tot fac promisiuni fără rost, și chiar sunt minciuni gogonate, îi vinzi hârtia, documentul, care să-i ateste vechimea pentru mizerabila pensie! Hârtie care ar fi trebuit să existe în carnetul de muncă. Vai, Doamne, care nu mai există, chiar și exact de acum 20 de ani... În România s-a ajuns să se vândă sau să se cumpere și lucruri care nu există...ceva de genul pensiei stabilită de o comisie de atestare!

MĂNĂSTIREA BISTRIȚA: TEZAURUL CULTIC

(V)

Arhim. Veniamin MICLE

TESĂTURI ȘI BRODERII. În tezaurul cultic al Mănăstirii Bistrița, un loc important ocupă țesăturile și broderiile. Realizate în țară sau străinătate, atingând un înalt nivel artistic, includ veșminte liturgice, epitafe și acoperăminte pentru racla Sfântului Grigorie; unele aparțin epocii de început a Mănăstirii, atingând vârsta de peste cinci secole vechime. În domeniul veșmintelor liturgice, se înscriu odăjdiiile preoțești, adică stiharul, epitrahilul, brăul, mâneculele și felonul sau sfită pe care le îmbracă preotul în timpul săvârșirii sfintelor slujbe bisericești. Donate de voievozi, boieri, ierarhi, monahi sau credincioși, multe sunt unicate între țesăturile și broderiile religioase. Unii au donat câte un rând de veșminte complet, format din cele cinci piese, confecționat din mătase sau alte materiale superioare, țesute cu flori de fir aurit; însă, folosirea îndelungată le-a degradat, iar multe au dispărut.

ODĂJDII PREOȚEȘTI. Dintre odăjdiiile preoțești, cele mai reprezentative sunt: **1.** Odăjdii preoțești de cănavăț. Datând din jurul anului 1700, Odăjdiiile au fost donate de episcopul Ilarion al Râmnicului; ele erau confecționate din cănavăț, un fel de pânză rară de mătase (Arh. Mrii Bistrița, Inventarul din 22 octombrie 1915, nr. 83. Ridicat la 21 octombrie 1916.). **2.** Odăjdii preoțești. Un rând de odăjdii complet; este donația biv vel banului Constantin Crețulescu, din anul 1758, (Aurelian Sacerdoțeanu, art. cit., p. 504). **3.** Odăjdii preoțești. Garnitura completă, Odăjdiiile datează din anul 1776, când le-a donat marele ban Toma Crețulescu, (Idem, p. 490). **4.** Odăjdii preoțești cu fir aurit. Datând din secolul al XVIII-lea, Odăjdiiile, țesute cu flori de fir aurit, au fost donate de boierul Brăiloiu, (Idem, p. 503). **5.** Odăjdii preoțești. Aparținând tot secolului al XVIII-lea, Odăjdiiile constituie donația boierului Constantin Obedeuanu, (Idem, p. 502). **6.** Odăjdii preoțești. Provenind din secolul al XVIII-lea, Odăjdiiile au fost donate de familia Dan și Marica, (Idem, p. 488). **7.** Odăjdiiile preoțești de catifea. Confecționate din catifea, Odăjdiiile sunt donate de credincioșii Maria, Constantin și Andronache, (Idem, p. 489). **8.** Odăjdii preoțești de mătase. Donate la 15 septembrie 1808 de fostul egumen bistrițean Ștefan arhimandritul, Odăjdiiile sunt confecționate din mătase, (Idem, p. 495). **9.** Odăjdii preoțești. Datând din anul 1810, odăjdiiile au fost donate de Hagi Costandin Pop din Sibiu, (Idem, p. 497).

SFITE PREOȚEȘTI. Veșmânt liturgic, larg și fără mâneci, sfită o îmbracă preotul peste cealaltă odăjdii. Din tezaurul cultic al Mănăstirii, au făcut parte o serie de sfinte, confecționate din material superior și împodobite artistic. **1.** Sfită roșie de cănavăț. Confecționată din cănavăț, Sfită a fost donată Mănăstirii de Grigorie Vlasto, (Idem, p. 503). **2.** Sfită galbenă de cănavăț. Donată de boierii Cantacuzini, Sfită este din material de cănavăț, (Idem, p. 486). **3.** Sfită albă de mătase. Datând din jurul anului 1737, Sfită din mătase cu flori, a fost donată de ieromonahul Sava din Mănăstirea Bistrița, (Idem, p. 488). **4.** Sfită preoțească. Donată de „Filaret arhieria”, episcopul Râmnicului, Sfită datează din anii 1780–1792, (Idem, p. 492). **5.** Sfită preoțească. Datând din secolul al XVIII-lea, Sfită a fost donată de Maria, Constantin și Andronache, (Idem, p. 489). **6.** Sfită preoțească. Tot din secolul al XVIII-lea, Sfită constituie o donație a boierilor Pârșcoveni, (Idem, p. 499). **7.** Sfită de cănavăț. Donată de eclesiarhul Mănăstirii, cum scrie în Pomelnic: „Acest părinte Antonie eclesiarh a dat o sfită de cănavăț”, (Idem, p. 502).

EPITRAHILE. Veșmânt liturgic, format dintr-o fâșie lungă de stofă, epitrahilul îl poartă preotul când oficiază

orice slujbă religioasă. Tezaurul bistrițean păstrează câteva epitrahile remarcabile prin valoroasa broderie artistică în care au fost realizate. **1.** Epitrahil de mătase brodat. Datând din anii 1520–1521, Epitrahilul are dimensiunile 134/27,5 cm. și se păstrează la Muzeul de Artă (Inv. nr. 1120) a fost donat Mănăstirii de jupânița Neagoslava, soția marelui ban Barbu Craiovescu. Confecționat din mătase, are o bogată broderie cu fir de argint aurit și fire de matase colorate. Descoperit de Alexandru Odobescu la Mănăstirea Bistrița în 1860, epitrahilul a fost descris și semnalat, ca obiect de certă valoare în domeniul broderiilor. medievale românești. Lucrat artistic, veșmântul cuprinde zece chipuri de sfinți, reprezentați în picioare, pe un fond auriu; în partea inferioară, sunt redată portretele donatorilor: Barbu Craiovescu, călugărit sub numele de Pahomie monahul, și soția sa, jupânița Neagoslava, devenită Salomea monahia, înveșmântați în mantii călugărești. În dreptul chipurilor donatorilor, o inscripție grecească, brodată cu litere de 1,2 cm, precizează: „Barbu Pahomie, anul 7029. Epitrahilul de față s-a făcut cu ajutorul și cheltuiala boieroaicei, a doamnei Neagoslava”. Dus la Muzeul de Antichități din București, epitrahilul a fost expus, în anul 1867, la Expoziția universală din Paris (Al. Elian și col., Inscriptiile medievale ale României. Orașul București, vol. I, București, 1965, p. 710-711). **2.** Epitrahilul mitropolitului Teofan III al Moldovei. Descoperit în anul 1860 de Alexandru Odobescu, epitrahilul a fost cercetat de specialiști în istoria artei bisericești, care au constatat că datează din epoca lui Alexandru cel Bun (1400–1432), care l-a donat ctitoriei sale de la Bistrița moldovenească, (N. A. Musicescu, Date noi cu privire la epitrahilul lui Alexandru cel Bun, în „Studii și Cercetări de Istoria artei” (1958), nr. 1, p. 77-114). La Bistrița olteană, a fost adus de mitropolitul Teofan III (1617–1619), nevoit să-și părăsească eparhia și să se retragă în Țara Românească, datorită strânselor legături cu Radu Mihnea. Petre Năsturel susține că, la plecarea, mitropolitul a luat „ce a putut din odăjdiiile arhieriești adunate din veșmântăria Mitropoliei, și astfel patrafirul cu pricina a apucat și el drumul pribegiei, păstrându-se de atunci în Lavra oltenească a Craioveștilor”, (Petre Ș. Năsturel, Cercetări asupra unor broderii din Țara Românească și Moldova, în „Studii și Cercetări de Istoria artei” (1961), nr. 2, p. 477). **3.** Epitrahil de catifea roșie. Bogat împodobit cu broderie în aur, fluturi și mărgăritare, cu patru cruci și 24 ornamente în formă de frunze, Epitrahilul a fost donat în anul 1692, potrivit inscripției slavone de: „Io Constantin Basarab voievod și doamna Maria. 7200”, (Gr. Tocilescu, Catalogul Muzeului Național de Antichități din București, București, 1906, p. 105). **4.** Epitrahil de atlas roșu. Cusut cu fir, Epitrahilul are 16 iconițe, înfățișând scene din viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, toate lucrate cu fir de mătase, aur și argint, (Ibidem). **5.** Epitrahil cu flori albe. Datând din secolul al XVIII-lea, Epitrahilul este donația ieromonahului Climent care, potrivit Pomelnicului Mănăstirii, „a dat un patrafir de belacoasă cu flori albe” (Aurelian Sacerdoțeanu, art. cit., p. 504). **6.** Epitrahil. Provenind din secolul al XVIII-lea, Epitrahilul a fost donat de „robii lui Dumnezeu Maria, Constantin și Andronache”, (Idem, p. 489). **7.** Epitrahil. Aparținând secolului al XVIII-lea, Epitrahilul provine de la boierii Pârșcoveni. (Idem, p. 499). **8.** Epitrahil. Donat de episcopul Filaret al Râmnicului, Epitrahilul datează dintre anii 1780–1792, (Idem, p. 492).

STIHARE. Veșmânt liturgic, lung cu mâneci, caracteristic tuturor treptelor ierarhice, pe care îl îmbracă în timpul slujbelor religioase; cel mai artistic

lucrat, este stiharul diaconesc. Dintre ele, tezaurul cultic de la Bistrița a păstrat câteva exemplare de rară frumusețe. **1.** Stiharul brâncovenesc. Confecționat din mătase verde cu flori mari, model bizantin, Stiharul datează din epoca brâncovenească, (Arh. Mrii Bistrița, Inventar nr. 19). **2.** Stihar cu fir. Aparținând secolului al XVIII-lea, Stiharul a fost donat Mănăstirii în anul 1737 de ieromonahul Sava bistrițeanul, (Aurelian Sacerdoțeanu, art. cit., p. 488). **3.** Stihar. Provenind din secolul al XVIII-lea, Stiharul este menționat în Pomelnicul Mănăstirii, unde scrie că, Dobra a „dat un stihar de măsliniu cu fir”, (Idem, p. 504).

RUCAVIȚE SAU MĂNECUȚE. Rucavițele sau mâneculele fac parte din veșmintele preoțești; de obicei, bogat brodate, constituie adevărate opere de artă. Dintre ele, păstrate în tezaurul bistrițean, cele mai reprezentative sunt: **1.** Rucavițe de catifea. Confecționate din catifea de culoare portocalie deschisă, având brodată icoana „Bunei Vestiri”, rucavițele sunt de proveniență necunoscută, (Gr. Tocilescu, op. cit., p. 105). **2.** Rucavițe de catifea roșie. Cusute cu broderie grea din fir de aur și argint, rucavițele sunt împodobite cu două cruci, având la mijloc câte o piatră verde; o inscripție slavonă cuprinde următoarele nume: „Împăratul Constantin, împărăteasa Elena”, (Idem, p. 109). **3.** Rucavițe de atlas albastru. Lucrate cu fir de aur, argint și mătase, Rucavițele provin din secolul al XVIII-lea, (Ibidem). **4.** Rucavițe. Donate de arhimandritul Ilarion, Rucavițele datează de la mijlocul secolului al XVIII-lea, (Aurelian Sacerdoțeanu, art. cit., p. 504). **5.** Rucavițe. Donație a episcopului Filaret al Râmnicului, Rucavițele aparțin anilor 1780–1792, (Idem, p. 492). **6.** Rucavițe. Din secolul al XVIII-lea, Rucavițele au fost donate de credincioșii Maria, Constantin și Andronache, (Idem, p. 489). **7.** Rucavițe. Provenind tot din secolul al XVIII-lea, Rucavițele constituie o donație a lui Păun și Anastasia, (Idem, p. 488). **8.** Rucavițe verzi. Confecționate din material verde cu flori de fir, rucavițele sunt donația boierului Constantin Obedeuanu, (Idem, p. 502).

EPITAFURI. Epitaful sau Sfântul Aer este un obiect de cult, confecționat din stofă, având pictată sau brodată scena Punerii în mormânt a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, după coborârea de pe Cruce. Tezaurul cultic de la Bistrița a păstrat și câteva epitafuri de certă valoare artistică. **1.** Epitaful lui Boris Godunov. Lucrat în timpul țarului Boris Godunov (1598–1605), Epitaful (Alexandru Odobescu, op. cit., p. 544-545, nota 9) este din atlas roșu, brodat cu mătase și fir galben și alb, purtând o inscripție rusească din jurul anului 1601. Donat de țar Mănăstirii din Tihven, ulterior ajunge la Bistrița. În 1865, superiorul Mănăstirii primește ordin ca, împreună cu alte obiecte de valoare, epitaful să fie depus la Ministerul Cultelor. (Arh. Ep. Râm., Mănăstirea Bistrița, dosar 44/1865, f. 37-37v). Astăzi nu i se mai cunoaște urma. **2.** Epitaful de catifea roșie. Confecționat din catifea roșie, Epitaful, care se păstrează în biserica mare a Mănăstirii, este de proveniență străină, având scris în limba greacă troparul: „Josif cel cu bun chip, de pe lemn luând prea curat Trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurându-L și cu miresme în mormânt nou îngropându-L, L-a pus”. O bogată broderie de flori stilizate, lucrate în fir și mătase, precum și numeroase personaje, care ajută la așezarea în mormânt a trupului lui Iisus Hristos, mironosițe, apostoli și îngeri, sunt deosebit de expresive. În partea dinspre capul Mântuitorului, în planul al doilea, apare orașul Ierusalim, dealul Golgota și obiectele de tortură; spre picioare, într-o grădină, sfântul mormânt străjuit de un înger. În cele patru colțuri, sunt Sfinții Evangheliști. Pe pagina unei cărți, este brodat cuvântul: „Iohanes”. Epitaful a fost donat Mănăstirii Bistrița de un necunoscut în secolul al XVII-lea.

(Va urma)

SENIORII VÂLCENI PREȚUIESC ISTORIA ȘI VALORILE AUTENTICE

Gheorghe PANTELIMON

Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură, Județul Vâlcea organizează o gamă bogată, variată de manifestări științifice, literare, istorice, culturale, ecologice, sanitare, turistice etc., la care participă nu numai membrii săi dar și alte persoane, tineri și adulți din municipiul Râmnicu Vâlcea și din județul nostru. Foarte îndrăgite sunt excursiile, activități de grup cu scop predominant educativ, de agrement, recreativ, cultural și de documentare. Consiliul de conducere asigură un echilibru între excursiile județene, interjudețene și externe. Spre exemplu, de la începutul anului 2024 și până la 10 iulie, s-au organizat cinci excursii, pe trasee pitorești și s-au vizitat muzee, case memoriale, mănăstirile Arnota, Bistrița, Govora, Hurezi, Lainici și Tismana. De asemenea, s-au efectuat deplasări în Republica Tunisiană și Polonia.

Apreciem în mod deosebit calitățile organizatorice ale colegilor noștri Constanța Badea, Marinela Capșa, Nicoleta Manole, Petre Mateiescu, Gheorghe Cărbunescu, Mihai Sporiș, Mihai Mustăța, Larisa Calmutschi. Este îmbucurător faptul că toate călătoriile au fost pregătite în mod temeinic, realizate atingându-și pe deplin scopul. În majoritatea cazurilor deplasarea s-a efectuat cu autocare elegante, care aparțin Agenției de Turism Vilextour din municipiul Râmnicu Vâlcea.

Pe 29 iunie 2024, când Biserica Ortodoxă Română i-a prăznuit pe Sfinții Apostoli Petru și Pavel, 45 de seniori vâlceni au pornit din nou la drum pe itinerarul - prezentat de doamna profesoară Constanța Badea, Râmnicu Vâlcea - Măldărești - Slătioara - Horezu - Vaideeni și retur. Profesorul de geografie Gheorghe Pantelimon a prezentat excursioniștilor date și informații semnificative referitoare la zonele și localitățile de pe traseu, mai ales despre condițiile naturale, istoria, învățământul, cultura, viața religioasă și personalitățile care s-au născut pe meleagurile respective. Ne-am îndreptat spre nord-vestul județului Vâlcea, pe DN 67, care asigură legătura între Râmnicu Vâlcea și Târgu-Jiu, prin Mihăești, Bunești, Stoenesti, Pietrari, Bărbătești și Costești. Am străbătut o zonă care impresionează în mod plăcut prin originalitate și frumusețe - Subcarpații Olteniei, care fac parte din Subcarpații Getici și sunt alcătuiți din dealuri înalte acoperite cu păduri de foioase și din depresiuni subcarpatice joase, de dimensiuni diferite.

La vest de Olte apar depresiuni mai largi, dar înguste, care formează în-

preună Depresiunea Subcarpatică Olteană. În mod frecvent, pentru această regiune este folosit toponimul Oltenia de sub Munte. Localitățile din zona prin care am trecut, se remarcă printr-o viață cultural-religioasă bogată. În comuna Mihăești - satul Scărișoara, se află Mănăstirea Govora care datează din secolele XIV-XV, din vremea lui Vlad Dracul. A fost restaurată de Matei Vodă Basarab și Constantin Brâncoveanu. În timpul domniei lui Matei Basarab (1632-1654) aici a fost înființată prima școală de tipografi. În Bunești, pe 21 mai 1970, a avut loc pentru prima dată în țară „Sărbătoarea Căpșunului”. În Stoenesti are o frumoasă tradiție arta populară, iar comuna Pietrari se remarcă printr-o activitate culturală susținută, cu multe formații artistice care au participat la festivaluri în țară și peste hotare; cea mai importantă manifestare tradițională „Hora Costumelor” se organizează în Duminica Florilor. Comuna Bărbătești este una dintre zonele turistice căutate de vizitatori. Aici, pe 14 iunie 1970, s-a organizat prima ediție a Festivalului dansului popular „Brăul de aur” și s-a inaugurat un complex muzeal. În localitatea Costești există un număr impresionant de biserici și o viață spirituală intensă.

Mănăstirea Bistrița a fost ctitorită de boierii Craiovești, în anul 1492 iar Mănăstirea Arnota a fost ridicată în 1636 de voievodul Matei Basarab. Este ctitoria sa de suflet unde își doarme somnul de veci înțeleptul domnitor alături de tatăl său, vornicul Danciu.

Am făcut un popas în orașul Horezu, care dispune de un spațiu natural generos, în depresiunea omonimă, ce a oferit condiții de viață prielnice. Prima atestare documentară datează din 5 septembrie 1487 și a fost declarat oraș în 1968. Din 1974 a devenit centru al ceramicii populare românești și găzduiește anual Târgul Național „Cocoșul de Hurez”, iar ceramica este înscrisă în Patrimoniul Cultural Mondial. Pe teritoriul orașului se află Complexul mănăstiresc Hurezi, conceput ca necropolă domnească. Pe 16 august 1992, la Mănăstirea Hurezi a avut loc canonizarea voievodului martir Constantin Brâncoveanu, a celor patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei și a sfetnicului lanache.

În comuna Măldărești, situată în sudul Depresiunii Horezu, am vizitat Complexul Muzeal Măldărești, obiectiv de patrimoniu național, amenajat într-un cadru natural încântător. Reunește Culele Greceanu, Duca și Casa Memorială „I. Gh. Duca”, adevărate monumente românești de arhitectură. Muzeograful ne-a prezentat, cu amabilitate și

în mod documentat, acest centru cultural renumit prin valoarea istorică și arhitecturală a construcțiilor, exponatelor cât și prin activitățile care se organizează, fiind reprezentativă Tabăra de pictură la care participă creatori de opere de artă din toată țara.

Ion Gheorghe Duca s-a născut la București pe 20 decembrie 1879. A fost jurist, publicist și om politic, președinte al Partidului Național Liberal (în perioada 1930-1933) și ideolog al liberalismului românesc. A studiat la Paris, unde a absolvit Facultatea de Drept și a obținut doctoratul în 1902. A fost de mai multe ori ministru și prim ministru, între 14 noiembrie și 30 decembrie 1933, promotor al unei politici orientate spre cercurile politice și financiare franco-engleze. În apropierea culei cumpărate în anul 1910, a construit, în 1912, o casă de vacanță în care a locuit soția sa Nadia Duca, după asasinarea lui I.Gh. Duca, pe 30 decembrie 1933 pe peronul gării Sinaia, de către membrii organizației Garda de Fier. Conform dorinței sale își doarme somnul de veci la Biserica Urșani - Horezu. Cula Duca și Casa Memorială „I.Gh. Duca” au fost donate statului român.

Comuna Slătioara este așezată în Subcarpații Olteniei, la poalele dealului Măgura Slătioarei, care are o altitudine de 769 metri. Cultura populară de aici cuprinde o mare varietate de manifestări. Am vizitat casa scriitorului Dinu Săraru, romancier, publicist, dramaturg, promotor al culturii naționale, care s-a născut pe 30 ianuarie 1932 și a decedat pe 2 martie 2024, iar mormântul acestuia se află în grădină. Doamna profesoară Constanța Badea ne-a vorbit despre viața și activitatea literară a prozatorului și cronicarului teatral Dinu Săraru, despre care Î.P.S. Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului spunea că „este un voievod al cuvântului”. Primul său roman, „Niște țărani”, apărut în 1974, este inspirat din viața oamenilor din localitatea sa natală. Alte scrieri: Clipa, Dragostea și revoluția I - III, Crimă pentru pământ, Iarba vântului, Ciocoi noi cu bodyguard etc. Din anul 1999, la Casa de Cultură Țărănească „Dinu Săraru” se desfășoară Festivalul Internațional „Eco-Etno-Folk-Film” organizat de Fundația Națională pentru Civilizație Rurală „Niște țărani”, care a fost condusă de scriitor. Dinu Săraru este apreciat ca o mare personalitate a culturii românești. Ne-am recules la mormântul său și am depus un buchet de flori.

Punctul terminus al excursiei a fost comuna Vaideeni, o așezare frumoasă, care impresionează prin originalitate, situată la poalele munților Căpățâni,

în nordul depresiunii subcarpatice Horezu, pe cursul superior al Luncavățului. Ca urmare a depopulării satului, la Vaideeni au venit ardeleni, mai ales din județele Hunedoara, Alba, Sibiu și Brașov, cei mai mulți din Mărginimea Sibiului. Locuitorii se ocupă cu agricultura, creșterea animalelor, pomicultura. Comuna se remarcă printr-o activitate culturală bogată, intensă. În anul 1898 s-a înființat prima bibliotecă, în 1908, Cercul Cultural „Înflorirea”, iar în 1965 Ansamblul de cântece și dansuri „Miorița”, un rol important având regretatul Vartolomei Todeci, profesor, folclorist, animator cultural, dirijor, publicist etc. Formațiile de fluierași din Vaideeni erau cunoscute și apreciate la nivel național. În zilele de 29 și 30 iunie 2024, s-a desfășurat Festivalul Folcloric „Învărtita Dorului”, care a ajuns la cea de-a 56-a ediție și a reunit 27 de grupuri folclorice, din nouă județe ale țării. Informații inedite despre obiceiurile din Vaideeni a prezentat domnul profesor Emilian Popescu, fiu al satului, care s-a referit, printre altele, la sărbătoarea Sânzienelor sau Drăgaica. Domnia sa a contribuit, alături de doamna Constanța Badea, la organizarea și reușita excursiei.

Pentru documentare am folosit mai multe surse printre care se află Enciclopedia Județului Vâlcea, volumul III - Așezările rurale, Editura Fântâna lui Manole, Râmnicu Vâlcea, 2022.

Ne-am întărit convingerea că județul Vâlcea dispune de un potențial turistic valoros și rămâne o importantă vatră de cultură și spiritualitate.

FERICIREA, DULCE FERICIRE...

Lucrurile materiale îți aduc fericirea pentru un timp scurt.

KIS Peter

CASA CAPȘA - UN BRAND CARE STRĂBĂTE VEACURILE

Tanța TĂNĂSESCU

În cursul acestui an, 2024, CASA CAPȘA împlineste 172 de ani de existență (1852), fiind, ca durată neîntreruptă și vechime, unul dintre cele mai longevive și cunoscute branduri din România.

Un proiect ambițios, temerar și de o complexitate fără precedent, demarat în urmă cu un sfert de veac, având ca inițiator, investitor și mare iubitor de frumos, pe ing. Marian Bucur, plecat din păcate dintre noi la începutul anului 2022, a prins contur, când nimeni nu mai credea în minuni, transformând o veche construcție de secol XIX într-un complex modern, de 5 stele. Arhitecta Adina Dinescu a oferit un model de restaurare unei clădiri de patrimoniu cu ținută maiestruoasă, conferindu-i noi străluciri de noblețe, pe măsura istoriei glorioase a acestei clădiri din centrul Capitalei. Dacă ar trebui să condensăm cele 17 decenii de viață ale CASEI CAPȘA în doar câteva capitole, am văduvi pe nedrept cititorii de câteva legende fabuloase, cărora zidurile Capșei le-au fost martore.

Cititorii acestui așezământ au fost frații Vasile, Anton și Grigore Capșa, mai ales acesta din urmă devenind un etalon demn de urmat, o personalitate care s-a impus în conștiința contemporanilor dar și a urmașilor prin muncă, tenacitate, seriozitate și, mai ales, prin introducerea a tot ce înseamnă noutate și modern în meseria pe care o practica cu atâta pasiune.

La numai trei decenii de la fondarea companiei, CASA CAPȘA avea să fie renumită atât în România cât și în întreaga Europă, mai ales prin premiile și medaliile obținute la diverse târguri și expoziții internaționale (Viena, Paris etc), dar și prin eleganța și rafinamentul ce au contribuit în oarecare măsură ca Bucureștiul să poarte denumirea de *Micul Paris*.

Devenită furnizoare a *Curții Regale*, titlu meritat

prin calitatea și eleganța serviciilor oferite, CASA CAPȘA a găzduit în urmă cu multe decenii capete încoronate ale Europei (Țarul Rusiei, Kaiserul Germaniei, regii Balcanilor), artiști renumiți, precum Sarah Bernadth, a suferit profund din cauza ocupației vremelnice a Bucureștilor, a bombardamentelor sălbatice ce i-au distrus fațadele, în cel de al Doilea Război Mondial, dar nimic din aceste urgii nu au reușit să o reducă la tăcere.

Istoria acesteia cunoaște câteva etape distincte: începuturile au stat sub semnul înnoirilor, fiindcă Grigore Capșa nu a adus numai rafinamentul unor rețete sau materii prime de bună calitate, din străinătate, dar și personalul acesteia era de origine franceză sau austriacă, încât eticheta pusă pe cutiile de bomboane, sau meniurile pregătite cu ocazia unor evenimente aniversare, constituiau certificat de garanție al bunului gust, etalon de eleganță și de calitate gastronomică la cel mai înalt nivel.

Un al doilea moment remarcabil al acestui stabiliment de căpetenie în domeniul prăjiturilor, al restaurației și hotelăriei (adică în ceea ce am numi astăzi în mod generic industria ospitalității și gastronomiei) l-a reprezentat existența nobililor de sânge albastru, autentici și firești, prezenți în decorul Capșei, loc unde se vorbea numai franțuzește, fiindcă personalul era adus de la Paris, iar meniurile erau scrise în limba lui Voltaire. Aici puteau fi văzuți, până la începutul Primului Război Mondial, politicieni, latifundiați foarte bogați, artiste faimoase din străinătate. Dar acest conflict mondial, apoi reforma agrară de la sfârșitul acestuia, au pus capăt unei clase foarte

bogate, cu educație și maniere specifice malurilor Senei, dispărută de pe scena istoriei, dar și din spațiul Casei Capșa. Acestor boieri de viță veche le iau locul alți prinți, și anume ai spiritului, adică scriitori, poeți, artiști, profesori, mai ales jurnaliști, dar și niscaiva pierde vară, un vulg pestriț, efervescent, inteligent, dar cu mai puțini bani în buzunar. Lor li se oferea, în compensație, un festin de vorbe de duh, cu în-tâmplări anecdotice, epigrame și povești pitorești, dând culoare boemei artistice bucureștene. Și, desigur, celebrul Șvarț de la Capșa, generator de inspirație, de aplomb verbal și mai ales ieftin, pe măsura buzunarului oricui. Din tot ceea ce a însemnat pleiada de scriitori interbelici, nu a lipsit unul din catalogul de prezență al acestui renumit local de pe Calea Victoriei, încât un epigramist de talia lui N. Crevedia îl descria glumeț astfel:

„La Capșa unde vin toți scriitorii, local cu două mari despărțituri, într-una se mănâncă prăjituri, în alta se mănâncă...scriitorii”.

Iar Tudor Arghezi, malițios la adresa celestei Academii Române, care nu a luat în seamă persoana tomnaticului debutant poet și autor al *Cuvintelor Potrivite*, spunea cu subînțeles: „Capșa este cel mai intelectual local de pe Calea Victoriei. Dacă nu îți dovedești inteligența aici, nu ai nici o șansă în altă parte.”

Ar fi multe de spus în legătură cu istoria apocrifă a Casei Capșa, privitor la scriitorii care își făceau veacul aici, dar mai ales ziaristii care, doar traversând Calea Victoriei, veneau de pe Sărindar să culegă ceva bârfe mondene, să speculeze un cuvânt sau o propoziție, din care puteau face o Ediție Specială.

S-ar putea afirma despre Casa Capșa că a jucat un rol benefic și în întărirea prieteniei franco-germane. (Continuare în pag. 15)

ÎNTRU CREDINȚĂ ȘI JERTFELNICIE ORTODOXĂ

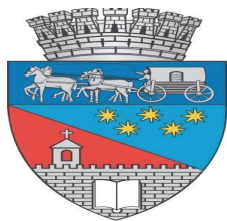
Zenovia ZAMFIR

În Biserica Ortodoxă Română, a doua duminică după Rusalii este dedicată Tuturor Sfinților Români. În această duminică îi cinstim pe toți sfinții români, adică pe cei pe care îi cunoaștem, dar și pe cei care, viețuind în țara noastră, au bineplăcut lui Dumnezeu prin virtuțile lor, însă, din cauze necunoscute, au rămas neștiuți de nimeni. Această zi de cinstire a sfinților dăruieți Ortodoxiei universale de neamul românesc a fost instituită în anul 1992 de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Duminică, 7 iulie 2024, Biserica de lemn, biserica de sub pod cum o mai numesc vâlceni, a devenit neîncăpătoare pentru credincioșii veniți la sărbătoarea hramului. Întoarcerea oamenilor la credință este o necesitate dar și o realitate. Bisericile și mănăstirile sunt tot mai pline de oameni de toate vârstele, copii aleargă nestingheriți, tinerii se roagă pentru cele mai arzătoare dorințe ale lor, bătrâni își plâng durerile și singurătățile, doar Bunul Dumnezeu mai poate fi scăparea la greutățile pe care le întâmpină fiecare. Dintotdeauna Biserica Ortodoxă Română a încercat să găsească soluții la toate problemele mirenților săi. În ciuda interdicțiilor și a obstacolelor pe care le-a întâmpinat, Casa Domnului a avut totdeauna ușa deschisă pentru cei aflați în suferință, chiar dacă nu a reușit să aline toate durerile. La inițiativa doamnei Cati Jijeu, cu sprijinul părintelui Dumitru Piloiu, la Biserica cu hramurile *Duminica Sfinților Români* și *Sfântul Mare Mucenic Mina*, domnul Ionuț Țene, istoric – scriitor, a ținut o Conferință despre Sfinții Români. Cunoștințele tânărului istoric, vocea plină de emoție, nevoia de cunoaștere, au

fost primite cu aplauze de cei aflați în biserică. Autor a mai multor lucrări cu teme diverse, domnul Țene și-a încântat auditoriul cu vorbe frumoase și cuvinte alese, cu dorința de a transmite generațiilor viitoare zestrea valoroasă pe care a moștenit-o de la înaintași săi. Cu origini vâlcene, fiul al renumitului scriitor, jurnalist de seamă, președintele Ligii Scriitorilor cu sediul în Cluj, Florin Al. Țene, născut în municipiul Drăgășani și al doamnei poete Titina Țene, care a văzut lumina zilei în localitatea Șușani, județul Vâlcea, domnul Ionuț a dovedit că este un important Om de cultură. Cartea sa, „Neînfricării. Reeducarea de la Aiud”, este o filă de istorie din perioada comunistă, o cunoaștere și recunoaștere a martirilor din temnițele comuniste. În lucrarea domniei sale descoperim o pleiadă de intelectuali și preoți care au pățimit în temnițele comuniste, printre care Iustin Pârțu, Gheorghe Calciu Dumitreasa, Nicolae Purcărea, Ilie Lăcătușu, Ioan Ianolide, Arsenie Papacioc care au refuzat orice compromis. Spunea în cap. IV. „Sfinții Închisorilor au înțeles perfect adâncimea luptei lor, că de fapt duc un război spiritual împotriva materialismului comunist și că doar prin martiriu și mărturisire pot învinge Molohul marxist. A fost un război al imanentului împotriva transcendentului, al fizicului contra metafizicului și al întunericului versus Lumii.” În fața preoților care au săvârșit Sfânta Liturghie, a familiei Ioana și Florin Dobrescu veniți special pentru această întâlnire de suflet, a unui public numeros, domnul Ionuț Țene a conferențiat cu mult suflet, dovedind că acolo unde este trudă și dăruire, Bunul Dumnezeu revarsă harurile sale spre a fi de folos tuturor. Așadar, în Duminica a doua după Rusalii, în Biserica Ortodoxă Română îi sărbătorim pe „sfinții ierarhi, preoți și diaconi care s-au săvârșit mucenicește și au mărturisit și au apărat cu jertfelnicie credința ortodoxă, neamul și țara noastră, dar și credincioșii care au primit cununa sfințeniei prin patimile și sângele lor; sfinții curvioși și curvioase care s-au săvârșit trăind deplin viața călugărească și care, prin pilda vieții lor și prin rugăciune, au hrănit duhovnicește pe toți credincioșii; sfinții români uciși de ostile păgâne sau ale altor asupritori de-a lungul veacurilor, precum și cei care au căzut în luptă cu aceștia, sau în amară robie pentru credință, Biserică și neam; și toți ceilalți, sfinți creștini ortodocși români din toate timpurile și de pretutindeni, știuți și neștiuți, care au sporit în dragostea pentru Hristos, a faptei bune, a rugăciunii și virtuților creștine, pe care Dumnezeu i-a înscris în Cartea Vieții” (pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, „Predici”). ...Ionuț Țene este un scriitor complex și original iar prezența sa la Râmnice a fost bine plăcută tuturor celor prezenți la biserică unde cu har și dăruire păstorește părintele Dumitru Piloiu.

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS SR EN ISO 9001:2015 410/C SR EN ISO 14001:2015 223/M SR OHSAS 18001:2008 190/HS SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

Primarul Mircia Gutău a inaugurat lucrările ce au transformat spațiul din fața blocului 15 de pe Calea lui Traian într-un adevărat parc

Conceptul „oraș-grădină” se extinde în Râmnic prin inaugurarea joi, 18 iulie, a spațiului pietonal – terasă și scări de acces din fața blocului 15, la intersecția dintre Calea lui Traian și strada Matei Basarab. Determinată de starea de degradare accentuată a zonei, amenajarea a constat, printre altele, în reparații la trepte cu granit, montare de pardoseală din covor din pietricele naturale (700 mp) și granit (95 mp) sau montare de balustrade și mână curentă din oțel inox pe o lungime de 70 m; în ceea ce privește spațiile verzi, s-a montat sistem automat de irigare pentru cei 550 mp de gazon și pentru cele peste 10.000 de flori plantate aici (printre ele remarcându-se urzica decorativă – coleus, saschiul – vinca sau „Steaua Egiptului” – pentas lanceolata). Municipalitatea intenționează să realizeze o amenajare similară și în scuarul din fața blocului D2 (aflat în prezent în reabilitare energetică prin PNRR) de pe Calea lui Traian, vizavi de Policlinica cu Plată.

BIROUL DE PRESĂ

CASCADĂ DE EVENIMENTE CULTURALE LA DRĂGĂȘANI, JUD. VÂLCEA

Ana VASILE

Țimp de 4 zile (v.12.07.24.-l.15.07.24.), s-au reîntâlnit scriitorii, jurnaliști, muzicieni, pictori, din mai multe zone ale Țării în cadrul „Taberei Literare <Caravana Culturală>” de la Drăgășani. Revederea și reunirea a fost la ora 12,00 la „H.R.DALEX” din Drăgășani. Organizarea: „Societatea Culturală Rusidava” din Drăgășani, prin președintele acesteia, poetul Marian Bărbăscu (vicepreședinte „LSR-Vâlcea Gib Mihăescu” și membru UZPR-Vâlcea), în colaborare/”tandem” cuprof.Ilie Bucă (membru în consiliul de conducere la „Rusidava Culturală”. Tot de la Drăgășani au participat: Ion Mielciou-Boștină „John băiatul de la țară”, cant-autor muzică folk și membru UZPR-Vâlcea), Goronica Dobre redactor pe teme istorice, Magdalena Neagoe (membru LSR-Vâlcea „Gib Mihăescu”), Ilie Amza, vicepreședinte „Rusidava Culturală”. De la Băilești: Mitel Gîrleanu, de la Craiova: Doina Bonescu, Mihai Popescu

cu Elena Calotescu, Dumitru Cîrstea cu Aristidia Cîrstea; de la Drăgănești-Olt: Liliana Ghiță-Boian (Jianu) cu Pandeleanu Jianu (ambii membri LSR-Olt & UZPR-Vâlcea), Marian Martin cu Georgian Dănescu.

De la UZPR-Olt „Pan M. Vizirescu”: Ana Vasile, Valerica Predescu (vicepreședinte LSR-Olt „Damian Stănoiu”), Lucia Vlad, Maricela-Paraschiva Buicescu, Paulian Buicescu, Sergiu Gorjan și Grigore Călin, precum și iubitorii de cultură: Elena Călin, Florica Dragomiroiu și Marin Dragomiroiu.

După cazare, a urmat pentru cei care se cunoșteau, o re-socializare, iar pentru ceilalți, o pre-socializare. După masa de prânz în intervalul orar 16,00-20,00, după deschiderea „Taberei Literare <Caravana Culturală>”, au urmat discuții ca între condeieri și prezentări de cărți și reviste. Colegul Paulian Buicescu ne-a prezentat două creații versificate despre Ștefan cel Mare și despre familia de scriitori și jurnaliști Liliانا și Pandeleanu Jianu.

Sâmbătă 13 iulie 2024 începând cu ora 10,00, a fost vizitată „Mănăstirea Sf.Pantelimon” din Drăgășani unde ghid ne-a fost dirigintele șantierului (se mai construiește un locaș de cult). Colegul Paulian Buicescu ni l-a prezentat versificat pe patronul spiritual al complexului monahal.

După amiază, am vizitat „Muzeul Viei și Vinului Drăgășani”, unde a avut loc o adevărată „Șezătoare literar-jurnalistică”. Muzeograful Maria Ancuța ne-a plimbat expozitiv prin istoria viei și vinului din Drăgășani; la fel a făcut-dar versificat-colegul nostru Paulian Buicescu.

Duminică 14 iulie între 09,30-13,30, a avut loc un „Dialog de poezie, eseu, epigramă și voie bună”.

De la ora 16,00 s-au prezentat concluzii, recitaluri de poezie. De menționat că prin alternanțe am avut parte de momente muzicale susținute de „Rapsozii Oltului” de la Drăgănești-Olt (dr. Marian Martin & prof.Georgian Dănescu), de „John băiatul de la țară” ce are folkul în chitară și de col.Pandeleanu-Bebe Jianu (cu romanețe, balade și cântece de dragoste).

Seara, a fost masă festivă cu vinuri de Drăgășani. Primarul ales (ing. Costinel Stoica), a înmănat diplome de participare, de merit, de excelență și „Virtutea Literară”!

Colegul nostru prof.Ilie Bucă a aniversat o frumoasă vârstă! Ne-a oferit tort, vin și bere! Noi i-am cântat „La mulți ani” în două variante!

Colegul nostru Paulian Buicescu, ne-a prezentat-versificat-desfășurarea evenimentelor pe zile și câte un lau-

dațio versificat pentru fiecare participant în parte, în aplauzele tuturor!

Luni 15 iulie, după micul dejun, a urmat deplasarea la „Mănăstirea Șerbănești-Morunglav”, unde s-a desfășurat și „Simpozionul < Iosif Naniescu, de la Stareț la Mitropolit >”.

Pr.Cristian Cojocaru și prs.sa Angela, au invitat participanții la o agapă creștină cu pizza, sucuri, ape.

Cu promisiunea fermă că ne vom revedea la proximitatea eveniment cultural, ne-am spus „La revedere”!

MARINELA BELU - CAPȘA

Noaptea se trezește

noaptea cade ușor,
fără să dea de știre.
așa pleacă și viața,
în lin zbor
pe-un magic covor.

o energie nebună,
beată de libertate,
plutește în aer.
furtuna scutură cerul,
zguduie pământul,
în goana vântului norii aleargă,
fulgerele biciuiesc caii năvăși,
lumea tremură.

ziua-i îngropată
în strigătul huhurezilor
ascunși în pădure-
puncte păguboase
pe cearșaful lumii.

labirint nedescifrat
visul orb.

viața se culcă în noapte,
noaptea se trezește în lumină...

23 iul 2024

ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI - COMPOZITORI - IULIE

ALEXANDRU ZIRRA (14.07.1883, Roman - 26.03.1946 Sibiu)

Compozitor și pedagog român, a urmat cursurile Conservatorului de Muzică din Iași, unde i-a avut ca profesori pe Sofia Teodorescu (teorie), Gavriil Muzicescu (armonie) și Titus Cerne, apoi a urmat Conservatorul din Milano la clasa lui Carlo Gatti. A lucrat ca profesor și director la Conservatorul din Iași (1907-1924), iar în perioada 1924-1940 a contribuit la întemeierea Conservatorului de Muzică și Artă din Cernăuți, unde a fost profesor și director până la numirea sa ca director al Operei Române din București (1941). Creația sa muzicală a cuprins (selectiv): lucrări clasice - Suita clasică pentru orchestră, Suita pentru cor și orchestră, Două cvartete de coarde, lieduri; opere - Alexandru Lăpușneanu (1930), Furtuna (1941), Ion Potcoavă (1943); poeme simfonice - Cetatea Neamțului (1936), Capra cu trei iezi (1940), Crăciunul (1938), Țiganii (1939).

DAN ALEXANDRU VOICULESCU (20.07.1940 Saschiz - 29.08.2009 București)

Compozitor și muzicolog român, a urmat cursurile Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj, unde i-a avut ca profesori pe Liviu Comes (armonie), Sigismund Toduța (compoziție), Gabor Jodal (orchestrație) și Magda Kardos (pian), apoi s-a perfecționat la Universitatea de Muzică și Dans din Köln, unde a lucrat cu compozitorii Karl Heinz Stockhausen și Hans Ulrich Humpert. A lucrat ca profesor la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj, la Catedra de armonie și contrapunct. Din anul 2000 a lucrat ca profesor la Universitatea Națională de Muzică din București. Creația sa muzicală cuprinde muzică simfonică, muzică de cameră, lieduri, coruri pentru copii, operă de cameră. A fost membru al Uniunii Compozitorilor din România și al Academiei Române obținând titlul de Doctor în muzicologie și stilistică muzicală (1983).

ȘTEFAN NICULESCU (31.07.1927, Moreni - 22.01.2008 București)

Compozitor și muzicolog român, a studiat la Academia Regală de Muzică din București, unde studiază compoziția cu Mihai Andricu. Apoi studiază la Institutul de Construcții Civile din București între ani 1946-1950. Se perfecționează la Școala pentru Muzică Nouă din Darmstadt și cursurile pentru muzică electronică de la Studioul Siemens din München. A lucrat ca profesor de pian, cercetător la Institutul de Istoria Artei și profesor universitar la Conservatorul din București la catedra de analiză muzicală și compoziție. A compus diferite genuri (selectiv): muzică simfonică - Simfonia 1 pentru orchestră (1956), Ison (1973), Sincronie (1981); muzică de cameră - Invențiuni (1963), Octuplum (1987), Undecinum (1998); muzică cu voce - Aforisme de heraclit (1969), Ivoctio (1988), Axion (1992), Psalmus (1993); teatru liric - Cartea cu Apolodor (1975); muzică de film - Calea Victoriei (1966), Faus XX (1966). A devenit membru al Academiei Române (1997) și Doctor Honoris Causa al Academiei de Muzică din Cluj.

(sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

POSADA - 1330, ADEVĂRUL DE LÂNGĂ NOI (Urmare din pag. 10)

Remarcăm între omisiunile oficiale: caracterul de cruciadă, pentru convertirea cu forța la catolicism a „schismaticilor creștin-ortodocși”, de către regatul apostolic ungar; nu s-au confruntat armate etnice; în armata invadatoare au fost cavaleri cruciați, de sub autoritatea Papei, oșteni pământeni: ardeleni, bănațeni etc., care în virtutea relației de vasalitate, aveau obligații convenite apriori; punerea față în față, la Posada, a ungarilor și românilor, ca două tabere omogene, este o poziționare specifică perioadei națiunilor care se va întâmpla după o jumătate de mileniu, acum fiind doar o perpetuare a unor resentimente târzii; participarea cumanilor, trecuți la catolicism, de partea regatului ungar și a tătarilor, ca aliați ai lui Basarab, este trecută sub tăcere, amputând nepriceput amprenta feudală a vremii și contextul geopolitic din partea noastră de lume; disputa de azi pentru situarea geografică a locului confruntării poate fi o competiție utilă dacă nu ar prevala orgoliile și pornirea firească a patriotismului local de-a marca teritoriul, înobilându-l cu afecțiunea lor. După nenumărate studii dedicate Posadei *loviștene* – „Istoria Românilor”, volumul III, al Academiei Române, Editura Enciclopedică, concluzionează: „ca ipoteză de geografie istorică, verificabilă în teren, este posibil ca loc de bătălie să fi fost microzona Boișoara-Câineni din Loviște”.

Trimiterea către microzona „verificabilă în teren”, în Țara Loviștei, susține cercetările celor ce au trăit în această „microzonă”. Din nou regula că „pământul” pro-pune este lege... Să ne explicăm: academicianul Andrei Pandrea, cu două doctorate, inclusiv la Sorbona, fost medic la Boișoara în Loviște, este cel care ridică un plan de situație cu Valea Băiașului și identifică locul* pe care îl propune la: *Pripoare-Perișani*, nu departe de „microzona” Academiei (el propune în septembrie 2003, de la Paris, ca Valea Băiașului să fie consacrată ca muzeu în aer liber, idee pe care *masa rotundă* din 7 noiembrie 2003, dedicată Posadei 2003, a luat-o în studiu; profesorul Dumitru Moțoc și fiul său, scriitorul Doru Moțoc, născuți la Câineni, localizează Posada, tot pe cursul superior al Băiașului, din spatele masivului Cozia, pe acolo pe unde au trecut și armatele romane ale generalului Cornelius Fuscus. Precizăm că Dumitru Moțoc a fost o perioadă inspector școlar și a bătut cu pasul, obligat și de serviciu, șleaul cel mare, *calea mare* a Loviștei. Pr. Ioan D. Ciucă, prof. Domnica Ciucă, prof. dr. Ion M. Ciucă, afirmă în „Priorități istorice vâlcene”, cu o aplecare specială asupra evenimentului, că locul ar fi „în Țara Loviștei între Berislăvești și Perișani”. Învățătorul Florea Vlădescu, din Titești, din inima Loviștei, subscris în monografia*** sa, la localizarea făcută de Ion Conea, Andrei Pandrea, D. Moțoc etc. La toate acestea adăugăm concluziile dezbaterilor ocazionate de evenimentul Posada 1330, din ultimii șase ani...

Ceea ce istoricii noștri calificați încearcă să expună ca „adevăruri științifice”, despre un fapt unic, incontestabil, *pământul* a urnit din loc anonimii, și s-a pus

să construiască cu resurse proprii, borne de marcare. În defileul de la Pripoare, în acea Posadă din spatele Coziei, pe cursul Băiașului – unde credem că s-a consumat doar o etapă a incursiunii lui Carol Robert, poate cea decisivă, dintr-o hărăuire lungă de patru zile, pe tot șleaul cel mare al Loviștei – a apărut zidită în stâncă o troiță, cu mențiunea *Posada 1330*. Estetica era îndoielnică, simbolismul în suferință, pentru un monument reprezentativ. Dar un om simplu a primit un imbold de undeva și pe banii lui, cu care ar fi putut face altceva, ne atrage atenția asupra rădăcinilor noastre, privind cinstirea istoriei. ...Cugetul locului și-a fixat, imediat după anul 2000, pe drumul cel mare al Loviștei, locul acelei neuitate victorii a ortodoxiei locului, cu însemne de durabilitate. Este un fapt, cu un mare semn de întrebare, dar el exprima dorința unui strigăt de mulțumire și al depunerii unei mărturii vizibile. Drumul voivodal al țării vechi, într-o vreme când ar fi trebuit să capete altă înfățișare, a rămas același drum de pământ, dar pe doar cincisprezece kilometri, între Titești și Sălătrucel, au fost sfințite în 2003 – patru bisericici: Titești, Spinu, Perișani, Sălătrucel. Iar ultimele două, care străjuiesc *defileul Groși-Pripoare*, de-o parte și de alta, cu doar o săptămână înainte de consemnarea anuală a bătăliei de la Posada. Să fie întâmplătoare aceste lucruri? Să credem într-un duh nevăzut care lucrează pentru noi?

În anul 2003, Posada lovișteană fiind marcată de un anonim al locului cu o cruce și o inscripție, s-a făcut un parastas pentru pomenirea eroilor; s-a împărțit vin roșu de Drăgășani; au fost dăruți colaci de către fiii Loviștei, din Greblești; o colivă din grâul pământului vâlcean, rostuită de Episcopia Râmnicului, (cea care în 2003, și-a aniversat o jumătate de mileniu, de la momentul când un document a lui Radu cel Mare dădea știre că exista!). Toate s-au vrut mesager înmiiit, spre eroii de mult înșămânțați pentru noi. Episcopul Râmnicului, P.S. Gherasim Cristea, împreună cu patru preoți – dintr-un sobor mai mare – au oficiat un *Te Deum*. Locul a fost sfințit, după ce ca din pământ s-au ridicat însemnele, acolo unde altă dată ploaie de pietre, săgeți, cădeau din cer, iar sângele șiroia pentru prinosul de aur al Băiașului. Locul este adevărat de cronicile istoriei și cu alte vărsări de sânge după cum ne documentează „Loviștea în date” a pr. Nicolae Moga și se legitimează prin sânge și jertfe anonime, dar și prin anonimatul „științific” al Posadei 1330! ...O voce s-a auzit la „masa rotundă” organizată în 7 noiembrie 2003, la Direcția Județeană a Arhivelor Statului Vâlcea, în acea clădire care păstrează pentru vâlceni, pe fațadă, un mozaic cu... Posada: „Când ne facem vreme să scoatem din ascundere ceea ce a fost tănuț de vremurile potrivnice și nu ne lasă vie legătura cu strămoșii și viețuirea lor pilduitoare?”

* „Cu pușca după zmei” și „Unde s-a dat bătălia de la Posada” – A. Pandrea, Ed. Eminescu, București 2000. ** Două studii – Dumitru Moțoc – Ed. Patrimoniul – Rm. Vâlcea 2003. *** Priorități istorice vâlcene – Ciucă Ion D., Ciucă Domnica, Ciucă Ion M. – Complexul de Spiritualitate Creștin Ortodoxă „Sf. Nicolae” – Câmpu Mare 2002. **** Monografia comunei Titești – Vlădescu Fl. – Ed. Comphys – Rm. Vâlcea 2003.

CASA CAPȘA... (Urmare din pag.)

În anul 2008 se împlinesc 90 de ani de la încheierea Primului Război Mondial. Atunci, nici Parisul și nici Berlinul nu știau cum să prezinte evenimentul: ca pe o victorie, ca pe o înfrângere? Deodată, soluția salvatoare veni din partea unui local din București, și anume Casa Capșa! În toamna anului 2008, un reporter francez a dorit să afle dacă Mareșalul Joffre este părintele spiritual al unei faimoase prăjituri bucureștene. Într-adevăr, cofetarii de la Capșa i-au făcut cadou o prăjitură oaspetelui burgului de pe Dâmbovița, botezată Joffre. Nu cred că există vreun cofetărie în România să nu cunoască rețeta Joffrei de la Capșa, a tortului cu același

nume, uneori apreciat și sub denumirea austeră de Tortul sau Prăjitura Mareșal.

Consemnând această siropoasă istorie cazonă dar și gastronomică, ziaristul francez a salvat prietenia franco-româno-germană, fiindcă pe site-ul Guvernului Francez a apărut, la data de 11 noiembrie 2008, povestea acestei prăjituri, care nu leza nici mândria Berlinului, nu exacerba nici superioritatea Cocosului Galic, ba am putea spune că punea în evidență rolul de mediator al românilor, pe plan european, cu istorii gastronomice.

Cum nici diplomații români nu ar fi putut ajunge la o asemenea reconciliere istorică, sperăm în iscusința și ingeniozitatea cofetarilor de la Capșa, în a încerca din nou o altă împăcare pe plan european, căci conflicte încă există.

O INVAZIE INTELIGENTĂ LA GALERIA PASAJ COZIA

Marius DRĂGHICI

Artiștii craioveni, Aurel Petrescu și Emilian Popescu, au participat pe meleagurile râmnicene, la o expunere comună, cu lucrări reprezentative în temă, intitulată „Invația AI”. Vernisajul expoziției a avut loc vineri 28 iunie 2024, ora 17.00, la Galeria Pasaj Cozia 1 și Galeria Pasaj Cozia 2. Organizarea a revenit Filialei Rm. Vâlcea a UAP din România, în partereneriat cu Primăria Râmnicu Vâlcea, Uniunea Artiștilor Plastici din România și Filiala Craiova a UAPR. Curatorul Gheorghe Dican, președintele Filialei Rm. Vâlcea a UAPR și vicepreședinte al UAP din România, a prezentat cei doi protagoniști ai evenimentului artistic, începând cu pictorul Aurel Popescu, licențiat al Facultății de Automatică și Calculatoare din cadrul Universității din Craiova, promoția 1983 și un doctorat obținut la Facultatea de Inginerie Industrială a Universității din Petroșani. Este cunoscut iubitorilor de artă mai ales de la începutul anilor 2000, când a deschis numeroase expoziții la Craiova, Slatina, Tg. Jiu, Calafat, Dr. Tr. Severin, Pitești, Constanța, București, dar și la Vidin în Bulgaria. Lucrările sale descriu peisajul oltelesc folosindu-se de o cromatică intensă,

vie ce l-a caracterizat și în lucrările inspirate mai apoi de fascinația Parisului sau a Greciei. Picturile sale de mari dimensiuni, expuse la Galerile Pasaj Cozia, surprind în maniera specifică artistului, influența inteligenței artificiale în viața omului, asaltat de mașini în viața de zi cu zi. Se alătură demersului său, sculptorul Emilian Popescu, doc-

tor în Arte Vizuale și restaurator sculpturi monumentale, absolvent al Liceului de Arte Plastice Craiova și I.A.P. „Ion Andreescu” Cluj, secția sculptură. Activitatea de creație artistică a artistului debutează în 1980 cu numeroase expoziții de artă județene, municipale, naționale și la saloane de artă în București, Cluj-Napoca, Craiova, Timișoara, Calafat, Râmnicu Vâlcea, Arad, Piatra Neamț, Slobozia. Sculpturile sale au fost apreciate în expoziții personale la Craiova (1998, 2020, 2021), București (1999), Vidin în Bulgaria (2017), dar și la cele internaționale în Serbia, Japonia, Bulgaria, Franța, Italia. La aceste participări se adaugă activitatea de conservare-restaurare sculpturi monumentale la Palatul Culturii „Teodor Costescu” din Drobeta Turnu-Severin, la „Piatră de hotar”, aflată în Argetoiaia, jud. Dolj, Bustul lui George Enescu de la Filarmonica „Oltenia” din Craiova, „Monseniurul Ghika” la Muzeul Național de Artă București, „Monumentul Independenței”, Calafat, Dolj și „Monumentul Eroilor”, Piatra Olt. Criticii de speci-

alitate i-au acordat numeroase premii și diplome apreciind talentul artistului și trebuie adăugat faptul că multe lucrări se află în colecții de stat și particulare din România, SUA, Franța, Serbia, Bulgaria, Grecia, Elveția, Germania, Belgia, China și Italia. Emilian Popescu este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, filiala Craiova. Prin lucrările lor, cei doi artiști au reușit să aducă în fața iubitorilor de frumos din municipiul nostru, o temă care este deopotrivă fascinantă dar, care generează temeri privind siguranța omului de mâine.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

Planta care crește la margini de păduri și drumuri, povârnișuri și câmpii umede din zone înalte și muntoase este

CREȚIȘOARA

Crețșoara (*Alchemilla vulgaris*) este bogată în compuși bioactivi, printre care flavonoide, taninuri, acizi fenolici și alți antioxidanți care susțin sănătatea.

Este o sursă importantă de vitamine și minerale, cum ar fi vitaminele C și K, calciu, magneziu, potasiu și fier. Proprietățile diuretice și antiinflamatoare ale crețșoarei sunt deosebit de utile în cazul afecțiunilor renale și ale tractului urinar, precum și în cazul problemelor menstruale. Are efecte curative, ajută la digestie, ajută la vindecarea rănilor, ameliorează problemele pielii, ameliorează simptomele menopauzei, susține sănătatea orală, combate insomnia.

Să vă fie de folos!

Ana-Maria LAZĂR

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodorescu, *Cultura vâlceană nr 143*, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Compoziție foto P. Cichirdan

Ziar de cultură realizat de Asociația ECOSTAR 21 Editura INTOL - PRESS, prin SC INTOL SRL și S.C. Tincont S.R.L.

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Arhim. Veniamin MICLE
Constantin ZĂRNESCU
Mihai SPORIȘ
Al Florin ȚENE
Ștefan DUMITRESCU
Ioan DURĂ

Minori editori: Simon-Peter KIS
Redactor și tehnoredactor Intol Press on line: Bogdan CICHIRDAN

Redactori: Ana-Maria LAZĂR
Leontina RUS

Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri):

Felix ȘIMA
Emil MANZUR (coresp. Timiș)
Carmen Lidia GORUNESCU
Simona Maria KIS
Ioana Florentina IANA
Gheorghe SPORIȘ
Tanța TĂNĂȘESCU
Silviu LAZĂR
Ilie GORJAN
Ana VASILE
Marinela BELU-CAPȘA
Ion TALPOȘ
Ligia NICOLESCU
Cristian Ovidiu DINICĂ
Mircea VASII
Dragoș COMĂNESCU

Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR

Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3

Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824

E-mail: cichirdan@yahoo.com

Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro

Preț: 3 lei

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor vâlceeni care iubesc cultura scrisă și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro>
și tipărit la Tg. Jiu, 24 iulie 2024